

TECZKA nr 6

Dokumenty działalności Delegata Rządu
i Skarbu Narodowego R.P. w R.S.A.,
Andrzeja Stanisława Jasinkowicza, 1975-1978, (1-34):

1. KORESPONDENCJA - (1-13),
2. APELE - w/miesień 1977, w/miesień i październik 1978, (14-17),
3. SPRAWOZDANIA FINANSOWE - 1976-1978, (18-26),
4. KOMUNIKATY INFORMACYJNE, Londyn - grudzień 1977,
marzec - kwiecień - czerwiec - grudzień 1978, (27-30)
5. SPRAWOZDANIA Z DZIAŁALNOŚCI SKARBU NARODOWEGO, Londyn,
za rok 1977 i 1978, (31-32),
6. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI RZĄDU R.P. za okres
05.08.1976 do 03.12.1977, (33)
7. ARTYKUŁ „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza”,
9 marca 1978, Londyn, „Tęta Księga Emigracji Skarbu
Narodowego”, (34)

Polish National Fund /Relief Committee/
"Bronbeek", Mount Rd.,
Rondebosch, 7700,
Cape, R.S.A.

26.8.1975.

①

{ Wyjazd
na rok 1977 }
12.7.1977 }

The Manager,
Barclays National Bank,
Adderley St., CAPE TOWN.

~~Re:~~ Exchange Control

Dear Sir,

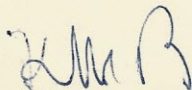
We shall appreciate if you will be good enough
to apply on our behalf to the Reserve Bank of South Africa for
permission to transfer the amount of R900.00 from our Saving
Account at Barclays National Bank, Adderley St. Cape Town to the
Polish National Fund - Relief Committee, at 42, Emperor's Gate,
London S.W.7.- 4HJ.

The above mentioned sum represents contributions
of the Polish community in the Republic of South Africa for
the year 1975 ¹⁹⁷⁸ alike as in previous years.

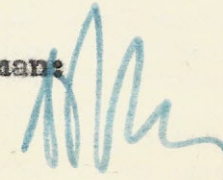
Thanking you in anticipation for your kind
assistance in this matter,

yours faithfully

Secretary:

/K.M. Bergé/

Chairman:

/J.A.M. Olpinski/

17.7.1976.

Serdecznie dziękuję za dowro-
nie skarb Narodowy - prokwiowa-
nie zażyciam.

Pan jest przerwany na przed-
nawego apelu, dobry porządek,

Big zapści. -

wyrosy sentencje podwójne

Przepr.

2
Cape Town, 2.10.1977r.

Szanowny Panie,

W związku z wyrażoną zgodą, na objęcie przez Pana przewodnictwa Komisji Skarbu Narodowego z siedzibą w Johannesburgu, uprzejmie proszę o potwierdzenie Pańskiej decyzji, którą witam bardzo serdecznie. Jestem szczęśliwy, że przewodnictwo Komisji S.N. przejdzie w godne ręce. Sprawowałem tę funkcję przez 27 lat i oddany byłem tej idei całkiem - moją duszą i sercem.

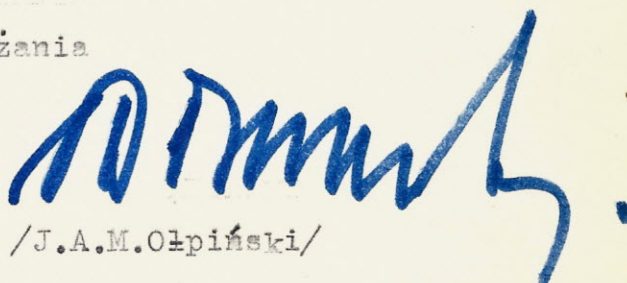
Na terenie Cape Town'u nie znalazłem osoby, któraby postawą, swoją i autorytetem mogła poprowadzić akcję Komisji. Jest tu wprawdzie kilku odpowiednich Panów, ale bardzo posuniętych w wieku. Nie znalazłem nikogo w średniej generacji.

Po otrzymaniu zgody Pana na objęcie przewodnictwa Komisji S.N. z siedzibą w Johannesburgu wystąpię z wnioskiem do Prezesa Głównej Komisji S.N. w Londynie o przyjęcie do zatwierdzającej wiadomości utworzenie Komisji Skarbu Narodowego na Rep.S.A. i Re-dezję w Johannesburgu pod przewodnictwem Pana.

Sugeruję, że przejęcie obowiązków Przewodniczącego Komisji S.N. nastąpi z dniem 1-go stycznia 1978 r.

Do tego czasu prześlę Panu materiały, jakie posiadam. W oczekiwaniu rychłej odpowiedzi,

Z wyrazami poważania

/J.A.M. Ołpiński/

Zaszyt
zsc

9.10.77

Przewodniczący.

Do
Zarządu Głównej Komisji Skarbu Narodowego
w Londynie.

Niniejszym zgłaszam moją rezygnację ze stanowiska Przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego w Cape Town z dniem 31.12.1977r. Jestem w 86-tym roku mego życia, czuję się silnym i zdrowym, lecz według oceny specjalistów - choć nigdy nie będę ślepy i będę widział na odległość - czytać i pisać nie mogę i nie będę mógł.

Od dłuższego już czasu czyniłem starania, a raczej poszukiwania kandydata na przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego w Cape Town - niestety nie znalazłem odpowiedniej osoby tak w średnim jak i w młodszym wieku. Razem z Delegatem Rządu, p.majorem T.Kawalcem doszliśmy do przekonania o konieczności przeniesienia siedziby Komisji S.N. z Cape Town do Johannesburga. Wobec tego Delegat Rządu porozumiał się z Prezesem Zjednoczenia Polskiego w Jo-burgu, p.T.Wallasem, który zaproponował nam długoletniego Vice-Prezesa Zarządu Zjedn.Pol., p.Andrzeja Stanisława Jasiukowicza. Jako Przewodniczący Komisji Skarbu Narodowego w Cape Town wysłałem list do p.Jasiukowicza, który w odpowiedzi potwierdził swoją zgodę na objęcie funkcji Przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego z siedzibą w Jo-burgu. Fotostat listu p.A.S.Jasiukowicza załączam.

W związku z tym stawiam wniosek, aby Zarząd Główny Komisji Skarbu Narodowego:

- 1/ wyraził zgodę na przeniesienie siedziby Komisji Skarbu Narodowego z Cape Town do Johannesburga,
- 2/ zatwierdził kandydaturę p.Andrzeja Stanisława Jasiukowicza na Przewodniczącego tejże Komisji,
- 3/ ustalił dzień rozpoczęcia czynności Komisji S.N. w Jo-burgu na 1-go stycznia 1978r.,
- 4/ zatwierdził zakres terytorialnego działania Komisji na Południową Afrykę i Rodezję.

Bliższe dane o p.A.S.Jasiukowiczu:

- a/ Andrzej Stanisław Jasiukowicz, B.COM- 59lat /obecnie/,
- b/ Chartered Accountant, Office Manager - "Featm Marwick Mitchell and Co." F.C.A. in England and Wales.
- c/ Odznaczenia: MEDAL WOJSKA - 28.12.1961.
ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI - 1976r.
- d/ Adres: 3, Oak Rd.- Fairvale - Johannesburg - Rep. S.Afr.
2192

Z wyrazami poważania

Przewodniczący

DELEGAT RZĄDU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W REPUBLICIE AFRYKI POŁUDNIOWEJ
I RODEZJI

MAJOR T.KAWALEC
9 LANGHOLM
60 KLOOF STREET
8001 CAPE TOWN
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

4

Dnia 24 września 1977.

W Pan J.T.R. WALLAS
Prezes Zjednoczenia Polskiego
w Południowej Afryce,
JOHANNESBURG.

Szanowny Panie Prezesie,

Nawiązując do mego listu z dnia 29.8.b.r., pragnę podziękować Panu Prezesowi za wysunięcie kandydatury Pana Andrzeja Jasiukowicza na funkcję przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego w Johannesburgu, pełnioną dotąd przez Pana J.A.M. Ołpińskiego.

Pan Ołpiński, którego powiadomiłem o powyższym, zwróci się w tej sprawie do Głównej Komisji Skarbu Narodowego w Londynie z wnioskiem o aprobatę i po otrzymaniu pozytywnej decyzji, skomunikuje się z Panem Jasiukowiczem.

Przykro mi, że z niezależnych ode mnie powodów nie mogłem skorzystać z zaproszenia na obchód 33-ej rocznicy powstania warszawskiego i pomocy lotników pldn.afrykańskich dla walczącej Warszawy. Tem niemniej wdzięczny jestem za przesłanie mi pięknej karty z programem uroczystości.

Zaczę wyrazy szacunku i poważania

T. Kawalec
Mjr. T. Kawalec

SKARB NARODOWY

GŁÓWNA KOMISJA

Prezydium

42, EMPEROR'S GATE, 5

LONDON, SW7 4HJ

Tel.: 01 - 373 9124

23 listopada, 1977.

W Panu Andrzej Stanisław Jasiukowicz,
Przewodniczący Komisji Skarbu Narodowego
na Południową Afrykę,
3, Oak Road,
Fairvale, Johannesburg 2192,
Republic South Africa.

Szanowny Panie,

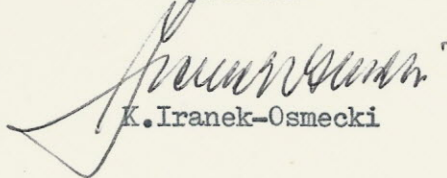
Wraz z rezygnacją ze stanowiska Przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego na Południową Afrykę p. J. A. M. Ołpiński wysunął Pana kandydaturę dla objęcia tego stanowiska.

Zawiadamiamy uprzejmie, że Prezydium Głównej Komisji Skarbu Narodowego przyjęło Pana kandydaturę i prosi o przejęcie od pana J. A. M. Ołpińskiego obowiązków i akt Komisji Skarbu Narodowego na Południową Afrykę z dniem 1. I. 1978 z przeniesieniem siedziby Komisji z Cape Town do Johannesburga i objęciem swą działalnością również i Rodezję.

Czy sądzi Pan, że należałoby powiadomić o tym ostatecznym postanowieniu Stowarzyszenie Polaków w Salisbury i inne polskie organizacje, jeśli nie wszystkie są scalone w Stowarzyszeniu Polskim?

Życząc Panu powodzenia i osiągnięcia jaknajlepszych rezultatów, łączymy wyrazy prawdziwego poważania

Dyrektor

K. Iranek-Osmecki

Prezes

M. Dolanowski

SKARB NARODOWY

GŁÓWNA KOMISJA

Prezydium

42, EMPEROR'S GATE

LONDON, SW7 4HJ

Tei.: 01-373 9124

6

23, listopad, 1977.

W Pan J.A.M. Ołpiński,
"Bronbeek"
21, Mount Rd.,
Rondebosch 7700, Cape,
Republic of S. Africa.

Szanowny Panie,

Z żalem przyjęliśmy wiadomość w Pana liście z 18.X.1977 o rezygnacji ze stanowiska Przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego w Południowej Afryce. Doceniamy motywy, którymi Pan się kierował i rozumiemy, że przy tego rodzaju dolegliwościach oczu powstaną trudności w spełnianiu obowiązków.

Z odejściem Pana z zajmowanego stanowiska Skarb Narodowy straci wypróbowanego i oddanego sprawie niepodległości Działacza.

Prosimy przyjąć gorące słowa podziękowania za włożony trud w długoletnim sprawnym kierowaniu naszym ogniwem.

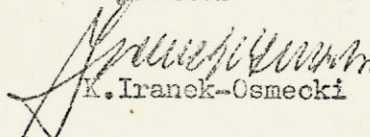
Prezydium Głównej Komisji Skarbu Narodowego wyraża zgodę na przeniesienie siedziby Komisji Skarbu Narodowego z Cape Town do Johanensburga.

Powiadamy uprzejmie, że zgodnie z przedstawionym przez Pana wnioskiem Prezydium Głównej Komisji Skarbu Narodowego powołuje p. Andrzeja Jasiukowicza na stanowisko Przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego na Południową Afrykę i Rodezję z siedzibą w Johannesburgu z dniem 1.I.1978r.

O powołaniu tym powiadamy jednocześnie p. A. Jasiukowicza i prosimy go o przejęcie od Pana agend Komisji Skarbu Narodowego.

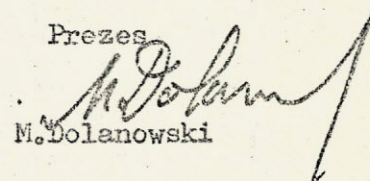
Dziękując Panu raz jeszcze za gorliwą i wydatną współpracę, łączymy wyrazy prawdziwego poważania

Dyrektor

K. Iranek-Osmecki

Prezes

M. Dolanowski

3, Oak Road
Fairvale
Johannesburg
2192.

12.XII.1977.

Prezydium Głównej Komisji
Skarbu Narodowego
42, Emperor's Gate
London SW7. 4HJ.

Szanowni Panowie,

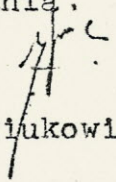
Potwierdzam z podziękowaniem odbiór listu Panów z dnia 23go listopada, który przyszedł w czasie mego urlopu. Jestem bardzo zaszczycony przyjęciem mojej kandydatury i dołożę wszystkich wysiłków, aby pracę Skarbu poprowadzić jak najwydatniej.

Porozumię się z panem Ołpinskiem w sprawie przejęcia od niego obowiązków i akt. Ponieważ zostałem mianowany przewodniczącym Komisji, będę chyba musiał powołać członków Komisji, ale spodziewam się, że pan Ołpinski udzieli mi odpowiednich instrukcji.

Organizacje polskie w Poł. Afryce zawiadomiły o zmianie za pośrednictwem miesięcznego komunikatu Zjednoczenia Polskiego w Poł. Afryce; będę natomiast wdzięczny, jeżeli Panowie od siebie zawiadomią Stowarzyszenie Polaków w Salisbury.

Załączam jak najserdeczniejsze życzenia wszystkiego najlepszego z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Z wyrazami poważania.

A.S. Jasiukowicz

ZJEDNOCZENIE POLSKIE W POLUDNIOWEJ AFRYCE 8

POLISH ASSOCIATION
IN SOUTH AFRICA

POOLSE VERENIGING
IN SUID-AFRIKA

11th January, 1978.

P.O. Box 9484
JOHANNESBURG 2000
Tel.: 21-7315.

The Manager,
The Standard Bank of South Africa Ltd.
Centre Branch
Johannesburg.

Dear Sir,

Please open for us another Plusplan account,
styled Polish National Fund. The signatories will be the
same as on our Plusplan A/c No 575 343 0.

Yours faithfully,

A.S.
A.S. Jasiukowicz
vice chairman

J.R.T. Wallas
J.R.T. Wallas
chairman

ZJEDNOCZENIE POLSKIE W POLUDNIOWEJ AFRYCE

9

POLISH ASSOCIATION
IN SOUTH AFRICA

POOLSE VERENIGING
IN SUID-AFRIKA

5th April, 1978.

P.O. Box 9484
JOHANNESBURG 2000
Tel.: 21 7315

The Manager
The Standard Bank of S.A.Ltd.
Centre Branch
Johannesburg.

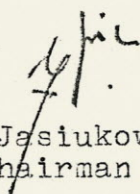
Dear Sir,

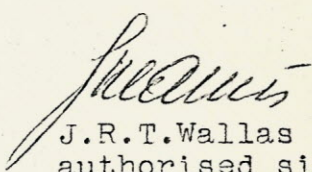
POLISH NATIONAL FUND

Please transfer the balance on our savings account
No. 575 565 4 to a Plusplan account to be opened in the
above name. The signatories remain as before.

Yours faithfully,

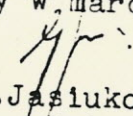
for Polish National Fund

A.S. Jesiukowicz
Chairman

J.R.T. Wallas
authorised signatory

Wniosek o nadanie Złotej Odznaki Skarbu Narodowego panu Jerzemu Tadeuszowi Wallasowi.

Pan Wallas był od wielu lat płatnikiem Skarbu Narodowego, a od stycznia 1978 był jednym z trzech członków Komisji Johannesburg. Oprócz osobistych wpłat na Skarb, głównie za jego przyczyną Zjednoczenie Polskie w Poł. Afryce płaci corocznie na Skarb R100. Obecnie p. Wallas przechodzi na emeryturę i przeniósł się na daleką prowincję. Niestety, ś.p. J.A.M. Ołpinski, mój poprzednik na stanowisku Przewodniczącego Komisji, nie przekazał mi poprzednich ksiąg kasowych, więc nie znam wysokości wpłat p. Wallasa w poprzednich latach. Wpłaty jego od roku 1978 były w kolejnych latach R25, R25, R25, R25, R20. Poniżej podaje życiorys p. Wallasa, ogłoszony w marcowym biuletynie Zjednoczenia Polskiego w Poł. Afryce.

A.S. Jasiukowicz
przewodniczący.

Pan Jerzy Wallas opuszcza wkrótce Johannesburg i przenosi się na farmę w okolicach East London.

W piątek dnia 11-go marca w Klubie Polskim zęgnaliśmy go i życzyliśmy spokojnego odpoczynku po wielu latach owocnej pracy społecznej.

Już w czasie kiedy był on studentem na S.G.H. (Szkoła Główna Handlowa) brał czynny udział w życiu organizacji studenckich. Walczył w ochotniczych oddziałach w obronie Warszawy we wrześniu 1939 i od samego początku okupacji jest on czynnym członkiem organizacji ZWZ (późniejsza Armia Krajowa). Zostaje on aresztowany przez Gestapo i wysłany do obozu koncentracyjnego w Mauthausen a potem do Ebensee. Po uwolnieniu prowadzi 5 obozów polskich (około 800 Polaków) w Ebensee, a po ich likwidacji przenosi się do Salzburga gdzie jest współzałożycielem Związku Polaków w Austrii istniejącego do dzisiaj.

Z Austrii przenosi się do Francji, a stamtąd w roku 1950 do Południowej Afryki. Wkrótce po swoim przyjeździe Jerzy Wallas zostaje członkiem Zarządu Związku Osadników w Johannesburgu (obecne Zjednoczenie) i przez ponad 30 lat poświęca się pracy społecznej na naszym terenie. Przez wiele lat pełni funkcje prezesa Zjednoczenia, a od roku 1981 prezesa Rady Polonii.

Przez okres ponad 30 lat położył ogromne zasługi dla Polonii w Południowej Afryce. Dzięki niemu utrzymana została jedność naszej organizacji. Oczywiście nie wszyscy zawsze zgadzali się z nim, ale mimo wszystko mała grupa Polaków w Południowej Afryce mogła być stawiana za przykład dla innych ośrodków Polskich. Dzięki też niemu nasza organizacja zachowała zdecydowane oblicze niepodległościowe. Jerzy Wallas był także czynny w życiu politycznym Południowej Afryki. Jego kontakty na wysokim szczeblu w sferach rządowych spowodowały w dużej mierze to, że mamy tak dobre stosunki z władzami południowo-afrykańskimi. W ostatnich latach, jako prezes Rady Polonii poświęcił moc czasu i energii aby pomóc nowym emigrantom. Niewątpliwie przyczynił się osobiście do tego, że starania Rady Polonii i Zarządu Zjednoczenia uwienczone zostały sukcesem i rząd Południowej Afryki zgodził się przyjmując kilka tysięcy uchodźców polskich z Austrii. Także sprawa sprowadzenia 2 księży polskich została obecnie doprowadzona do pomyślnego zakończenia dzięki jego wysiłkom. W ciągu ostatniego roku Jerzy Wallas rzadko mógł sobie pozwolić na spędzenie spokojnego weekendu z rodziną. W prawie każdą niedzielę przyjmował on nowych emigrantów na lotnisku i odwiedzał miejsca osiedlenia nowoprzybyłych. Nikomu nie odmawiał rady, pomocy i telefon jego w biurze i w domu był ciągle zajęty.

Trudno nam będzie wyobrazić sobie Zjednoczenie Polskie bez Jerzego Wallasa, a jeszcze trudniej go zastąpić.

E. de Virion

5 stycznia, 1978, r.

11

W Pan Andrzej Stanisław Jasiukowicz
Przewodniczący Komisji Skarbu Narodowego
na Płdn Afrykę
3 Oak Road, Fairvale
Johannesburgh 2192. South Africa.

Szanowny Panie,

Dziękujemy za nawiązanie kontaktu z nami listem z 12.XII.1977r.

Przyjmujemy do wiadomości projekt Pana uzupełnienia składu osobowego Komisji przez dobranie odpowiednich kandydatów. Prosimy o podanie nam ich nazwisk.

Jednocześnie wysyłamy do prezesa Stowarzyszenia Polaków w Rhodesii p. Tadeusza Barskiego zawiadomienie o objęciu przez Pana przewodnictwa Komisji, podając Pana adres.

Życząc owocnej pracy i uzyskania pomyślnych wyników - łączymy wyrazy poważania.

Dyrektor

K. Franek-Osmiecki

Prezes

M. Dolanowski

The Standard Bank of South Africa Limited

REGISTERED COMMERCIAL BANK

12

Standard Bank Centre Branch

Telephone 838-1711 Telegraphic Address RETABLO Codes: Peterson's 4th Edition

Telex 8-6547 78 Fox Street (Corner Simmonds Street) 2001

All correspondence should be addressed to the Manager ~~P.O. Box 61252 Marshalltown 2107~~

P.O. Box 61949, Marshalltown, 2107

Your Reference:

Our Reference: **Exchange Control DB/vbm**
(When replying please
quote our reference)

18 December 1978

The Chairman
Polish National Fund
P.O. Box 9484
Johannesburg

2000

Dear Sir

Exchange Control Regulations

Polish National Fund - Relief Committee

We refer to your letter dated 18th December 1978
and advise that the relative application has been
submitted to the Exchange Control Authorities.

We shall communicate with you again upon receipt
of their reply.

Yours faithfully

Sub-Accountant

D Bando

ZJEDNOCZENIE POLSKIE W POLUDNIOWEJ AFRYCE

13

POLISH ASSOCIATION
IN SOUTH AFRICA

POOLSE VERENIGING
IN SUID-AFRIKA

18th December, 1978.

P.O. Box 9484
JOHANNESBURG 2000
Tel.:

The Manager,
The Standard Bank of South Africa Ltd.
Standard Bank Centre
Johannesburg.

Dear Sir,

POLISH NATIONAL FUND /RELIEF COMMITTEE/

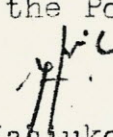
We shall appreciate if you will be good enough to apply on our behalf to the Reserve Bank of South Africa for permission to transfer the amount of R1200 from Plusplan account No. 575 565 4 at your branch to the Polish National Fund - Relief Committee at 42, Emperor's Gate, London SW7 4HJ. This amount represents contributions of the Polish community in the Republic for the year 1978.

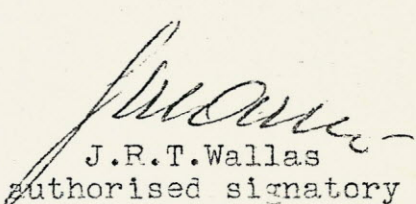
We would like to add for your information that the Polish National Fund's branch in South Africa was established more than 25 years ago and until the end of last year was administered by our Cape Town office, which had an account styled Polish National Fund at Barclays National Bank, Adderley Street, Cape Town.

Thanking you in anticipation for your kind assistance in this matter,

Yours faithfully,

For the Polish National Fund

A.S. Jablukowicz
Chairman

J.R.T. Wallas
authorised signatory

Polak, Chociaż Stąd Między Narodami Słynny,
 Że Bardziej Niżli Życie Kocha Kraj Rodzinny,
 Gotów Zawždy Rzucić Go, Fuścić Się w Kraj Swiata,
 W Nędzy i Poniewierce Przeżyć Długie Lata,
 Walczyć Z Ludźmi I Losen, Póki Mu Wśród Burzy
 Przyswieca Ta Nadzieja, Że Ojczyźnie Służy.

A. Mickiewicz

A P E L

DANINA NA SKARB NARODOWY - TO NIE JAŁMUŻNA

Skarb Narodowy utworzony został w październiku 1949. Już we wczesnych miesiącach następnego roku rozpoczęła w Cape Town swe prace Komisja Skarbu Narodowego pod moim przewodnictwem.

Pomni, że własne fundusze polskie gwarantują siłę i niezależność Akcji Niepodległościowej, apelujemy do Rodaków o solidarność czynu, poświęcenie się i ofiary w imię patriotycznego obowiązku Polaka na Obczyźnie.

Niechaj spory, waśnie i kłótnie ustąpią sprawom najważniejszym. Skarb Narodowy służy jedynie Akcji Niepodległościowej. Ministrowie i wyżsi urzędnicy nie otrzymują żadnych pensji, pracują ofiarnie. Płatny jest tylko niższy personel.

Wydatki administracyjne i bankowe Komisji pokrywane są przeze mnie, a wszystkie zebrane sumy bez żadnych potrąceń przekazujemy Głównej Komisji Skarbu Narodowego w Londynie.

Opieramy się nie na przymusie opodatkowania się lecz na dobrowolnej daninie, "wedle stawu grobla". Apelujemy do serc Braci-Rodaków o ofiarność i poświęcenie chwili czasu na napisanie czeku i wysłanie go. Apelujemy o wzięcie udziału w czynie, bo to meralny obowiązek a nie jałmużna.

Kierownictwo Centralnego Ośrodka społeczno-politycznego Polaków na Obczyźnie przechodzi do rąk Młodych. Ustępują Starzy, weterani, którzy orężem a później własną pracą utrwalali Polskę. Nadszedł nowy pęd i zapał do pracy, wciągnięto najmłodsze pokolenie. Zrodzone w wolnym świecie, rozszerzono wydatnie akcję na Kraj.

J.A.M. Ołpiński
 Przewodniczący
 Komisji Skarbu Narodowego
 w Cape Town

Cape Town, czerwiec 1977.

Adres Komisji Skarbu Narodowego: "Bronbeek", Mount Rd. Rondebosch
 7700

Czeki, P.O. i M.O. prosimy wystawiać na: Polish National Fund.

PAZDZIERNIK - MIESIACEM SKARBU NARODOWEGO

Data 14 października 1949 roku, w którym to dniu został podpisany Dekret Prezydenta R.P. powołujący do życia SKARB NARODOWY, stanowi jakby przełom w naszej działalności niepodległościowej. Podczas wojny wszelkie poczynania o charakterze państwowym opieraliśmy na środkach i pomocy uzyskiwanych od naszych Sprzymierzeńców. Po cofnięciu uznania legalnemu Rządowi R.P. utraciliśmy to oparcie, toteż logiczną i konieczną potrzebą było sięgnięcie do własnych polskich środków.

Postulat ten spełnia od 28 lat SKARB NARODOWY ustanowiony dla finansowania naszej działalności niepodległościowej.

Przywiązując wagę do tego istotnego postanowienia, ogłoszonego w październiku 1949 roku, rocznicę tego aktu nazwaliśmy "MIESIACEM SKARBU NARODOWEGO". Rocznicę tą obchodzimy uroczście każdego roku, dając przez to wyraz przywiązania do tych wszystkich naszych poczynañ, które wiążą nas z głównym celem pobytu poza granicami Kraju - przywróceniem Polsce WOLNOSCI.

Przypominając ustanowienie tego aktu, zwracam się do wszystkich Rodaków z apelem, by w PAZDZIERNIKU - MIESIACU SKARBU NARODOWEGO uprzytomnili sobie swój stosunek do tej instytucji.

Niechaj nikogo z nas nie zabraknie na liście ofiarodawców na cel tak bliski naszemu sercu, naszej powinności wobec zniewolonego Kraju.

Londyn, wrzesień 1977

Prezydent R.P.
(-) Dr. Stanisław Ostrowski

GŁÓWNA KOMISJA
SKARBU NARODOWEGO

Londyn, wrzesień 1978

Otrzymują: Komisje, Komitety
i Delegatury Skarbu Narodowego

SZANOWNI PANSTWO,

Z okazji przypadającej w październiku 29-ej rocznicy ustanowie-
nia Skarbu Narodowego, Pan Prezydent R.P. skierował apel do spo-
łeczności polskiej w wolnym świecie.

Podając apel ten do wiadomości ogniw Skarbu Narodowego, zaleca-
my ogłoszenie go w miejscowej prasie oraz podjęcie wzmożonej
zbiórki, przypominając tę ważną datę w naszej walce niepodleg-
łościowej.

Jednocześnie załączamy ulotkę propagującą październik jako mie-
siąc Skarbu Narodowego.

Dyrektor

(-) K. Iranek-Osmecki

Prezes, p.o.

(-) S. Soboniewski

PAZDZIERNIK MIESIACEM

SKARBU NARODOWEGO

Apel Pana Prezydenta

W naszej działalności niepodległościowej, październik 1949 roku stanowi ważną datę. Wówczas to wydany został Dekret Prezydenta R.P. o ustanowieniu SKARBU NARODOWEGO. Powołanie tej instytucji stworzyło podstawy finansowe dla trwania legalizmu poza granicami kraju i umożliwiło nam służbę dla sprawy niepodległości.

Polska emigracja polityczna odpowiedziała pozytywnie na ten apel. W wielu skupiskach polskich na 5-ciu kontynentach powstawać zaczęły i tworzą się ogniw SKARBU NARODOWEGO. Od tego czasu działa on nieprzerwanie i rozwija się. Ofiarność na ten cel pozwala nam na wywiązywanie się wobec zniewolonego kraju z przyjętych przez nas zobowiązań.

Przywiązując wagę do decyzji ustanowienia tej instytucji, przyjęliśmy październik jako miesiąc SKARBU NARODOWEGO. Każdego roku przypominamy o tej ważnej dacie i apelujemy by nikogo z rodaków, którym wolność kraju leży na sercu, nie zabrakło na liście ofiarodawców.

Dziękuję wszystkim stałym ofiarodawcom oraz ofiarodawcom w drodze zapisów testamentowych.

Prezydent R.P.

(-) Stanisław Ostrowski

14 października 1978

W rocznicę powstania Skarbu Narodowego zwracam się z gorącym apelem do o złożenie choćby skromnego datku na Skarb.

Skarb Narodowy stwarza podstawy finansowe dla Rządu Polskiego na obczyźnie i umożliwia mu służbę dla sprawy polskiej. Rząd w dalszym ciągu widnieje na polu polityczno - międzynarodowym, delegacje rządu składają memoriały na konferencjach międzynarodowych i podkreślają, że oficjalne wystąpienia Warszawy nie są zawsze zgodne z wolą i interesami narodu polskiego.

Skarb Narodowy jest popierany przez wszystkie polskie organizacje niepodległościowe w wolnym świecie. Społeczeństwo polskie w Wielkiej Brytanji na ogólnym zjeździe w Londynie w lutym b.r. podjęło uchwałę popierającą Skarb Narodowy, z której cytuję:

Skarb Narodowy opiera się na ofiarnej pracy działaczy i dobrowolnych płatników.

Ogólny Zjazd Polaków w W. Wielkiej Brytanji wyraża uznanie wszystkim działaczom i płatnikom Skarbu Narodowego.

Świadczenie na Skarb Narodowy jest obowiązkiem każdego Polaka i powinno być również obowiązkiem organizacji społecznych.

Ogólny Zjazd Polaków apeluje do wszystkich Rodaków, którzy jeszcze nie świadczyli na Skarb Narodowy, by wsparli akcje niepodległościową i w ten sposób włączyli się w szeregi walczącej o wolność emigracji niepodległościowej. Jest to moralny obowiązek każdego Polaka.

Dla informacji podaję rachunek wpływów i wydatków Głównej Komisji Skarbu Narodowego za rok 1977:

WYDATKI		WPŁYWY	
(Główna Komisja i komisje terenowe)		W. Brytanja	15 851
Organizacyjno informacyjne	844	Reszta Europy	3 294
Administracyjne - pensje	4 280	Stany Zjednoczone	14 619
inne	3 631	Kanada	4 061
Wpłaty na budżet Państwa	28 104	Australja i N. Zelandja	3 267
Nadwyżka 31.12.76	2 258	Poż. Afryka	618
Za rok 1977	4 603	Poż. Ameryka	116
		Różne i procenty	1 894
			<u>£43 720</u>
			<u>£43 720</u>

A.S. Jasiukowicz
przewodniczący

CASH RECEIPT / KWITANSIE

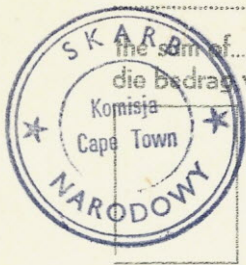
KOMISJA SKAR
NARODOWEGO
CAPE TOWN

37

18-7-1976

RECEIVED from
ONTVANG van

W. Jan A. Jasinkowicz
Johannesburg

the sum of
die bedrag van

~~~~~~ drieëie

Rand

~~~~~~

~~~~~~ presie

cents.
sents.

[Signature]

WITH THANKS / MET DANK.

R 10:06

in payment of
ter betaling van

damina na skarb Nar-
dowy zforona u 1996.

J. D. & CO.

18

SPRAWOZDANIE
KOMISJI REWIZYJNEJ SKARBU NARODOWEGO
W CAPE TOWN
ZA ROK 1977.

Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego w Cape Town w składzie:
p.T.Kawalca jako przewodniczącego i p.Ady Łepkowskiej jako
członkini, na posiedzeniu odbytym dnia 9 stycznia 1978 roku,
przeprowadziła kontrolę działalności finansowej Zarządu Komii
Skarbu Narodowego w Cape Town i stwierdziła co następuje:

1. Saldo na dzień 31.12.1977..... R.13.40
2. Daniny i datki za rok sprawozdawczy 1977:
  - z Cape Town /Cape Province/.....R.514.01
  - z Prowincji Transvaal -
Johannesburg - R.245.00
Pretoria - R.117.00
R.362.00
  - z Prowincji Natal..... R. 25.00
  - z Płdn.Zach.Afryki..... R. 25.00
  - z Rodezji.....R. 25.00
3. Datki na pomoc robotnikom w Polsce:
  - Johannesburg.....R. 50.00
  - Pretoria.....R. 10.00
4. Procent..... R. 15.18
5. Przekazano do Głównej Komisji Skarbu Narodowego:
  - 29.9.1977 .....R.301.20
  - 20.12.1977.....R.738.39
6. Na apel Komisji Skarbu Narodowego w Cape Town, Stowarzyszenie Polaków w Rodezji przekazało bezpośrednio do Głównej Komisji Skarbu Narodowego 100 dolarów rodezyjskich.
7. Saldo na koncie oszczędnościowym Polish National Fund w Barclays National Limited w Cape Town wynoszące na dzień 20.12.1977r. R.738.39 jest zgodne z zapisem w książce kasowej.

R.951.01

R. 60.00

R. 15.18

R.1039.59

R.1039.59

./.

8. Zapisy w książce kasowej są zgodne z dowodami przychodowymi i rozchodowymi.
9. Książka kasowa prowadzona jest starannie i przejrzystie.
10. Wydatki administracyjne Komisji Skarbu Narodowego pokryte zostały przez jej przewodniczącego p.J.A.M. Ołpińskiego.

W wyniku przeprowadzonej kontroli działalności finansowej Komisji Skarbu Narodowego w Cape Town, Komisja Rewizyjna udziela Zarządowi absolutorium z podziękowaniem podkreślając, że - mimo trudnych warunków ekonomicznych w R.S.A. w 1977 roku - nadwyżka wpływów w porównaniu z rokiem 1976 wyniosła R.226.10 plus 100 dolarów rodezyjskich z Rodezji przesłanych bezpośrednio do Głównej Komisji Skarbu Narodowego.

Ofiarna i pełna poświęcenia praca Pana J.A.M. Ołpińskiego na stanowisku przewodniczącego Komisji Skarbu Narodowego w Afryce Południowej i Rodezji zasługuje na najwyższe uznanie.

Cape Town, 9 stycznia 1978r.

Przewodniczący Komisji
Rewizyjnej Skarbu Narodowego

Członkini Komisji
Rewizyjnej Skarbu Narodowego

T. Kowalec
T. Kowalec

A. Łepkowska
A. Łepkowska

19

Lista Osób które wpłaciły więcej niż £10 na Skarb w 1978 roku.

		No 8379	£	R
J.A.M. Ołpinski	Cape town	12, 93	14,32	25,00 ✓
T.Kawalec	Cape Town	90	11,46	20,00 ✓
ś.p.S.Stachelski	Johannesburg	95	28,65	50,00 ✓
K.Ranoszek	Johannesburg	96	11,46	20,00 ✓
W.Kawalec	Australia	97	17,18	30,00 ✓
Dr.F.Kałuza	Pretoria	98	36,99	82,00 ✓
W.T.Z.Kałuza /pani/	Pretoria	99	11,46	20,00 ✓
W.Wincza	Johannesburg	00	11,46	20,00 ✓
Koło Polskie Natal	Durban	80	14,32	25,00 ✓
J.R.T.Wallas	Johannesburg	1302	14,32	25,00 ✓
W.Strzałkowski	Johannesburg	1303	11,46	20,00 ✓
W.S.Wojtowicz	Krugersdorp		11,46	20,00 ✓
M.W.Korten /pani/	Johannesburg		17,19	30,00 ✓
Zjednoczenie Polskie	Johannesburg	1306	57,30	100,00 ✓
dr.J.Sęp- Matulewicz	Klerksdorp		11,46	20,00 ✓
dr. W.Moszoro	Benoni		14,32	25,00 ✓
M.Kobierzycki	Johannesburg		11,46	20,00 ✓
H.W.K.Majewski	Homeasted		14,32	25,00 ✓
H.Zamoyski	Knysna		14,32	25,00 ✓
A.Królikowska	Johannesburg		11,46	20,00 ✓
Z.Gooch /pani/	Johannesburg		17,19	30,00 ✓
I.Nitosławski	Cape Town		28,65	50,00 ✓
L.J.Trębicki			11,46	20,00 ✓
S.Mathews	Alberton	1316	14,32	25,00 ✓

24

została Księga Emigracji

[Handwritten signature]

1293
1181
108.

SPRAWOZDANIE KASOWE ZA ROK 1978.

<u>1977</u> R.		<u>1978</u> R.	Ilość płat- ników
13,40	Stan kasy w dniu 31.12.1977	0,00	
	Daniny i datki w ciągu roku 1978:		
514,01	Z Cape Province	223,00	17
362,00	Transvaal	945,00	59
25,00	Natal	25,00	1
25,00	Poł. Zachodnia Afryka	---	
25,00	Z poza Poł. Afryki	30,00	1
60,00	Ofiary na K.O.R.	20,00	2
---	Opłaty za medale	12,00	
<u>15,18</u>	Procenty otrzymane	<u>0,37</u>	
<u>1039,59</u>		<u>1255,37</u>	<u>80</u>
1039,59	Przekazane do Główniej Komisji w ciągu 1977		
	Przekazane do Główniej Komisji 24.1.1979	1060,00	
(£618,15)		(£607,35)	

UWAGI:

1. Procent otrzymany R0,37 jest za okres 17.1.1978 do 15.3.1978 kiedy pieniądze były złożone na "Savings Account" Od 15.3.1978 pieniądze są zdeponowane na "Plusplan", który obecnie przynosi 7%. Procenty będą dopisane 15.3.1979.
2. Wszystkie wydatki administracyjne i bankowe zostały pokryte przez komisje Johannesburg.
3. Rachunek oszczędnościowy "Plusplan" wymaga utrzymania minimum salda R200. W styczniu 1979 wpłynęło R5, po przekazaniu R1060 na rachunku pozostało R 200,37.

Johannesburg, 3go lutego 1979.

A.S. Jasiukowicz
przewodniczący

SPRAWOZDANIE KOMISJI REWIZYJNEJ

Komisja rewizyjna sprawdziła w dniu 4go lutego 1979 książki Komisji Skarbu Narodowego Johannesburg z dowodami kasowymi i książka oszczędnościowa i stwierdziła:

- a/ stan konta w dniu 31go grudnia 1978 R1255,37.
- b/ zgodność książki kasowej z dowodami wpłat i z bankową książką oszczędności.

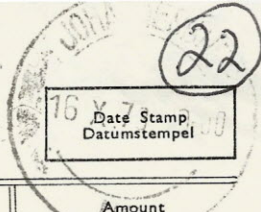
Za komisje rewizyjna

D. Strzałkowska

D. Strzałkowska
przewodnicząca

POST OFFICE — POSKANTOOR
Bulk Posting Receipt — Massa-inleveringsbewys

No 976039

Received from / Ontvang van

Polish Post

Time of Posting / Tyd van oplewering

1125

Class of mail matter / Soort posstuk	Number of articles / Getal posstukke	Rate / Tarief	Amount / Bedrag
<i>19.</i>	<i>479</i>	<i>4-</i>	<i>19 16.</i>
			<i>19 16.</i>
			<i>191.</i>
			<i>17 25</i>

Accepting Officer / Anneembeampte

g

Verified by / Geverifieer deur

TOTAL — TOTAAL

Discount — Kortings

(Printed and commercial papers only. — Slegs drukwerk en handelstukke.)

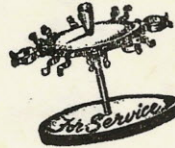
NET TOTAL — NETTOTOTAAL

H S PRINTING (53478-75-5000-300)

P 2/176

INVOICE

Phone 834-8520
P.O. Box 625
Johannesburg 2000

No 3131

23

104, MARSHALL STREET
(Between Rissik & Loveday Sts.)

JOHANNESBURG, *21. 2.* 19 *78*

*M. K. Peat, Maxwell Mitchell
19th Fl, Carlton Centre.*

Dr. to

HUNTLEY BROS.

Incorporating City Rubber Stamp — Johannesburg

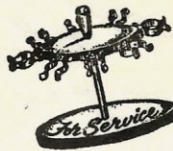
RUBBER STAMP MANUFACTURERS

<i>1</i>	<i>Rubber Stamp R</i>	<i>1</i>	<i>85</i>
	<i>3, Oak Road Fairvale Johannesburg 2192</i>		
	PLUS 25% SALES TAX	<i>R 0</i>	<i>46</i>
	<i>(6 / No. 593.)</i>		<i>R 2 31</i>

INVOICE

Phone 834-8520
P.O. Box 625
Johannesburg 2000

No 2652

24

104, MARSHALL STREET
(Between Rissik & Loveday Sts.)

JOHANNESBURG, 26.1.1978

Mrs Peat, Marwick, Mitchell & Co.
19th Fl. Carlton Centre, J.P.

Dr. to

HUNTLEY BROS.

Incorporating City Rubber Stamp - Johannesburg

RUBBER STAMP MANUFACTURERS

1 Rubber Stamp R 3 75

PLUS 25% SALES TAX

R 0 94

PAID
With Thanks

26/1/78

For HUNTLEY BROS.

Simons

(6/No. 573)

R 4 69

Specialists in:
COLOUR REPRODUCTION
NEGATIVES
PLATE MAKING
and
TYPESETTING

INVOICE

25

B. No. 6794

162-805

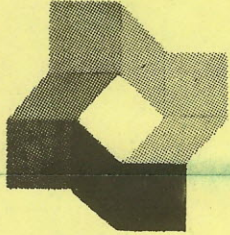
6a, THORPE STREET, SELBY
JOHANNESBURG

24.2.78 19.....

Phone: 836-6976

Messrs

Paul Marwick + Mitchell
Carekon Centre

DANDO AND VAN WYK (PTY) LTD

Your Order No.

592

~~Letterhead~~
Typesetting
Negative
Plate

R 14.00

E. & O.E.

TERMS 30 DAYS NETT

DANDO AND VAN WYK (PTY) LTD

DATE .....

TIME RECEIVED .....

SIGNATURE .....

26

TO OPEN OR TO CONTINUE THE OPERATION OF AN ACCOUNT WITH OR WITHOUT A CHANGE OF OFFICE BEARERS

TO: The Manager, The Standard Bank of South Africa Limited, Centre Branch.

At a meeting of the Executive Committee of the POLISH ASSOCIATION IN S.A.

in whom the funds of the said ASSOCIATION vest held on the 11th day of January, 1978, it was resolved:-

(a) That THE STANDARD BANK OF SOUTH AFRICA LIMITED, Branch, be requested to open or to continue the operation of an account called or to be called

~~POLISH NATIONAL FUND~~

and until written notice to the contrary be received by the Bank to debit such account with all cheques purporting to be drawn thereon provided that they are signed by

~~any two of the three authorised signatories~~

that the said Branch Bank be permitted to furnish:

- (i) a statement of our account
(ii) the balance of our account
(iii) a cheque book

on the signed application of any one of the authorised signatories or

(b) That THE STANDARD BANK OF SOUTH AFRICA LIMITED, Centre Branch, be requested to open or to continue the operation of a savings account in the name of

POLISH NATIONAL FUND

and until written notice to the contrary be received by the Bank to debit such account with all withdrawals purporting to be drawn thereon provided they are signed by

any two of the three authorised signatories

(c) That funds be placed on * Branch, in the name of

and that upon repayment of such funds the be and are hereby empowered to give a valid discharge for such repayment and to sign the relative receipt therefor.

(d) That a list of the names of the persons at present authorised to sign under this Resolution appear on the said Bank's Form 101C (see below) and such persons may be considered to be holding their respective offices until written notice to the contrary be received by the Bank."

Specimen signatures of authorised officers are enclosed herewith.

AUTHORISED SIGNATORIES please show full names

Table with 2 columns: Office (Chairman, Secretary, Treasurer, Committee member) and Name (ANDRZEJ STANISLAW JASUKOWICZ, ZYGMUNT FUDAKOWSKI, GEORGE WALLAS)

Future correspondence should be addressed to:-

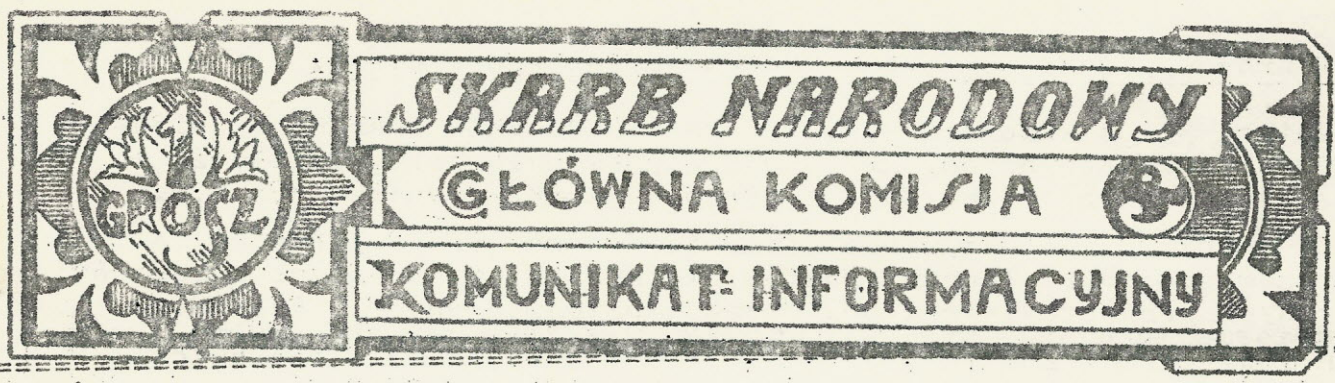
P.O. Box 94 84 Johannesburg 2000

Dated at Johannesburg this 20th day of January 1978

Account Number table with digits 5, 7, 5, 5, 6, 5, 4

Signature of Secretary

Signature of Chairman

42 Emperor's Gate
London SW7

Grudzień 1977

KOMUNIKAT Nr. 3

=====

Z NADCHODZĄCYMI ŚWIETAMI BOŻEGO NARODZENIA
 SKŁADAMY DZIAŁACZOM I PŁATNIKOM SKARBU NARODOWEGO
 SERDECZNE ŻYCZENIA POMYSŁOŚCI

=====

OD REDAKCJI

Informacje zawarte w niniejszym komunikacie obejmują okres letni i jesienny. Podobnie jak każdego roku, okres letni nie odznaczał się ważniejszymi wydarzeniami w naszej działalności. Dopiero miesiące jesienne, a szczególnie wrzesień i październik wypełnione były ważniejszymi wystąpieniami. Były to zjazdy, które z jednej strony zamykają pewne okresy, dają szczegółowy obraz osiągniętych wyników, a jednocześnie zawierają wskazania i programy prac na przyszłość.

Takimi wydarzeniami był: we wrześniu w Stanach Zjednoczonych XIV Zjazd Krajowy Komitetów Sk. Nar., odbywany co trzy lata (w tym roku w Chicago) oraz również we wrześniu XXIV Zjazd Działaczy Sk. Nar. w W. Brytanii odbywany corocznie w Londynie.

Ponadto nie tak ściśle związany z akcją Skarbu Narodowego, ale niemniej ważny dla naszej sprawy, był pobyt we wrześniu i październiku w Australii, Tasmanii i Nowej Zelandii prezesa Federacji Światowej S.P.K. a zarazem wiceprezesa Głównej Komisji Sk. Nar. Stefana Soboniewskiego. Dzięki pełnionej w naszej instytucji funkcji mógł on wieść wiele korzystnych dla pracy wniosków o spró-
trzezeń.

Październik, Miesiąc Skarbu Narodowego, jak corocznie zaznaczył się ożywieniem. Wyniki będziemy mogli ogłosić dopiero w następnym Komunikacie.

2) XIV Krajowy Zjazd Komitetów Skarbu Narodowego w U.S.A.

W dniach 3 i 4 września b.r. w lokalu Oaza Palm Terrace w Chicago miały miejsce obrady Krajowego Zjazdu delegatów, działaczy i członków Komitetów Sk. Nar. z terenu Stanów Zjednoczonych A.P.

Dnia 3 września uroczystego otwarcia dokonał Krajowy Prezes, a zarazem gospodarz Zjazdu, Walter Mieczyski, w obecności delegatów, licznych przedstawicieli organizacji polonijnych oraz członków. Podniosła inwokację wygłosił O. Zak. Jezuitów ks. Jan Szuba. Honorowy gość z Londynu, gen. A. Grudziński, jeden z czołowych dowódców ze szlaku bitewnego 1-ej Dyw. Panc. dowodzonej przez gen. Maczka, przekazał pozdrowienia i życzenia pomyślnych obrad od Prezydenta R.P. dr. S. Ostrowskiego, Rządu i Głównej Komisji Sk. Nar. Następnie odczytał pismo od Gen. Insp. S.Z., gen. Z. Szyszko-Bohusza, zawierające szczególny apel do powojennego wychodźstwa żołnierskiego, aby ono tak jak na polu walki pozostało nadal w służbie idei pracy niepodległościowej na rzecz zniewolonego NARODU i KRAJU przez sowieckich satrapów, apelując równocześnie o wzmożenie ofiarności na Skarb Narodowy. Poczem odczytano nadesłane pisma i telegramy oraz życzenia od zamiejscowych delegatów i lokalnych prezesów oraz przedstawicieli organizacji kombatanckich i społecznych.

Sekcji Zjazdowej przewodniczył Karol Tomaszewski, prezes Komitetu Sk. Nar. W buffalo.

Wieczorem odbył się w okazałym lokalu "Oazy" BANKIET ZJAZDOWY, który mimo długiego weekend'u "Labour Day" zgromadził około 170 osób. Otwierał i słowo końcowe na bankiecie miał nieustrudzony prezes chicagoskiego Komitetu W. Mieczyski. Kończącą modlitwę wygłosił ks. J. Szuba. Całość programu pod nieobecność Ald. R. Pucińskiego prowadzili z powodzeniem M. Szymański i J. Witkowski.

W drugim dniu obrad, w końcowej sesji, Zjazd zaaprobował ogólne wskazówki i zalecenia Komitetu Rozwoju i Rezolucji, które w zasadniczych punktach mówią, że Komitety w swoim niepodległościowym działaniu i oddziaływaniu na zewnątrz:

- kierują się zasadą, że istnienie w wolnym świecie Konstytucyjnych Władz Państwowych ma dla SPRAWY POLSKIEJ ogromne znaczenie;
- stoją na stanowisku, że granicą Państwa Polskiego na wschodzie jest linia określona Traktatem Ryskim z 1920 r., a naruszenie tych granic i aneksja Wschodnich Ziem Rzeczypospolitej dokonana porozumieniem Stalina i Bieruta w żadnym wypadku nie może obowiązywać Narodu Polskiego, natomiast ostateczne granice zachodnie przebiegną linią rzeki Odry i Nysy Łużyckiej, bowiem status ten przywrócił Polsce jej rdzenne ziemie, jakie Niemcy poprzez wieki systematycznie od niej odrywały i germanizowały;
- wierzą, że wyzwolona Polska spod okupacji sowieckiej, w poczuciu wzajemnego bezpieczeństwa oprze swe sąsiedzkie stosunki na przyjaznej, wzajemnej współpracy;

- potępiają brutalne metody i rozmiar represji stosowany przez obecną PRL-owską administrację przeciwko ludziom którzy upominają się o poszanowanie praw człowieka gwarantowanego układem w Helsinkach, na którym widnieje podpis władców Polski Ludowej.

W konkluzji Zjazd zwraca się z gorącym apelem do całej patriotycznej Polonii z Kongresem na czele o popieranie akcji Skarbu Narodowego, który finansuje całokształt prac naczelnych władz Państwa Polskiego na uchodźstwie.

Od Zjazdu wyszły depezesy do Prezydenta Ostrowskiego i Prezesa Rady Ministrów K. Sabbata.

3) XXIV Zjazd Działaczy Sk. Nar. w W. Brytanii

odbył się 17 września 1977 r. w Londynie w gmachu Skarbu Narodowego przy 42 Emperor's Gate, SW7, przy udziale 42 delegatów oraz przedstawicieli władz państwowych, Rady Narodowej R.P., stronnictw i zaproszonych gości. Zjazd zaszczycił swą obecnością P. Prezydent R.P., dr. S. Ostrowski.

Po powitaniu zebranych przez przewodniczącego Komisji mjra E. Lubomirskiego nastąpiły przemówienia honorowych gości.

P. Prezydent R.P. wyraził podziękowanie za pracę, trud i zapał poniesiony dla Skarbu Narodowego przez wszystkich działaczy. Wyraził zadowolenie, że przez połączenie zwaśnionej emigracji nastąpiło jednolite działanie na rzecz Skarbu Narodowego. W historycznym ujęciu podkreślił znaczenie Skarbu Narodowego w naszych wysiłkach niepodległościowych.

Prezes Głównej Komisji, M. Dolanowski, dziękując obecnym za ciężką pracę, konieczną dla walki o niepodległość podkreślił, że dobrowolnie przyjęty obowiązek działaczy dał pozytywne wyniki. Wierząc, że działacze Sk. Nar. nie zawiodą w wykonaniu zadania, życzył owocnych obrad i jeszcze lepszych wyników pracy.

Premier K. Sabbat zabierając głos m.i. powiedział: Obecność w pracach Skarbu długoletnich pracowników zwiększa zaufanie społeczeństwa i w ten sposób daje zachętę ofiarności. Zbiórka na Fundusz Pomocy Robotnikom w Polsce dała, mimo podważania zaufania przez reżym, pozytywne wyniki.

W sprawie Ziemi Wschodnich R.P. i inspirowanych wypowiedzi w Kanadzie premier oświadczył, że obowiązuje uchwała Rady Narodowej R.P. podkreślając, że nikt nie ma prawa moralnego, formalnego, czy praktycznego wyrzekania się jakiegokolwiek części terytorium polskiego, ani oddawania jej komukolwiek. Wezwał by nie spoczywać na laurach w pracach Skarbu Narodowego, gdyż potrzeby rządu w zakresie spraw zagranicznych są bardzo duże. Zagadnienia polskie zaczynają nabierać wagi międzynarodowej. Wybory do Rady Narodowej R.P. przeprowadza Główna Komisja Wyborcza. Oparte one są na sieci Skarbu Narodowego i wymagają zwiększonych funduszy.

Na przewodniczącego Zjazdu wybrano min. Z. Szadkowskiego, na zastępców płk. A. Dąbrowskiego z Leicester i mjra L. Łukomskiego z Nottingham. Na sekretarzy powołano p. A. Nowakową i mjra Pichetę.

Sprawozdania z prac Komisji złożył ppłk. A. Szugajew. Podkreślił on, że wzmożony wysiłek zwiększonej liczby działaczy pozwolił na zebranie w roku 1976 sumy ponad £15,000, której to sumy nie można było osiągnąć od 6 lat. Gdy po tarciach nastąpiło trwałe połączenie polityczne i powstał zjednoczony Skarb Narodowy, dzięki codziennej ciężkiej pracy podwyższyły się sumy potrzebne do osiągnięcia celów do których dążymy. Dążymy nadal do zwiększenia ilości komitetów w terenie. Rozpisanie wyborów dało wzmożoną świadomość niepodległościową. Skarb Narodowy przez swe komórki będzie współdziałał z ogniwami wyborczymi. Najważniejszym jednak zadaniem komitetów jest zwracanie się ku kołom młodzieżowym i przyciąganie ich do naszej pracy.

Sprawozdanie finansowe złożył skarbnik Komisji ppłk. T. Estkowski. W r. 1976 uzyskano z wpływów £17,296. Na potrzeby Komisji wydatkowano 9.9% wpływów, do Głównej Komisji przekazano 82.03%. Saldo na 1.1.1977 wynosiło £1,088.

Sprawozdanie z kontroli przeprowadzonej przez Komisję Rewizyjną złożył jej przewodniczący ppłk. L. Adamczyk. Stwierdził prawidłowość gospodarki i rachunkowości. Złożył wniosek o udzielenie absolutorium, które z podziękowaniem dla całego zespołu Komisji i jej skarbnika, uchwalono jednogłośnie.

W dyskusji podkreślono z zadowoleniem osiągnięte wyniki. Z uzaniem podniesiono, że niezależnie od zwiększonych wpływów na Sk. Nar. zebrano też spore kwoty na Fundusz Pomocy Robotnikom w Polsce. Zwrócono uwagę na potrzebę przygotowania się do nadchodzącej zbiórki październikowej, zalecono wydanie odpowiedniej ulotki. Wysłunięto postulat zwiększenia informacji odnośnie działalności rządu R.P. Zgłoszono praktyczne uwagi co do udziału sieci Skarbu w nadchodzących wyborach do Rady Narodowej R.P. Przedłożony preli-minarz budżetowy na rok 1977 przejęto bez poprawek.

Uzupełniające wybory dały następujący wynik - wybrani:

L. Banaszkowa, L. Grochowski, W. Kalita, F. Karasek, J. Kotara, S. Klimowicz, F. Kocoń, W. Krassowski, E. Kostelecki, L. Łukomski, H. Niedziałkowski, S. Orłowski, A. Szugajew, L. Wojtczak, S. Żmijewski, N. Dela, H. Głowacka, M. Konopnicka, A. Muraszko.

Zamykając Zjazd ppłk. Szugajew w imieniu własnym i obecnych złożył podziękowanie przewodniczącemu Zjazdu, a przewodniczący Zjazdu podziękował uczestnikom za całość obrad i życzył dalszych równie pomyślnych rezultatów.

4) Zebranie wyborcze Komitetu Sk. Nar. w New Jersey

Odbyło się 10.9.1977 w Elizabeth z udziałem honorowych gości: wiceprezesa Kom. Sk. Nar. na stan Nowy Jork, T. Wieniawa-Dziękowskiego, reprezentanta Kongresu Polonii na stan New Jersey R. Smyczka. Zw. Spadochroniarzy reprezentował B. Brodzicki, a Placówkę 208 SWAP J. Siatkowski.

Sprawozdania z działalności złożyli: prezes Komitetu Z. Kuraba-Kurabiński, sekretarz J. Adamcewicz i skarbnik S. Weicberger.

Po dyskusji, podczas której wyrażono uznanie dla prac Komitetu, zgłoszono postulaty by organizować więcej spotkań z Polonią i rozszerzyć informowanie jej o celach Skarbu Narodowego.

Po sprawozdaniu z kontroli działalności Komitetu, złożonym przez prezesa Komisji Rewizyjnej R. Smyczka, zgłoszono wniosek o udzielenie absolutorium ustępującemu zarządowi. Wniosek ten uchwalono jednogłośnie z wyrazami uznania dla władz Komitetu.

Dokonano wyborów władz Komitetu z następującym wynikiem:

Prezes : Tadeusz Kuraba-Kurabiński
Wiceprezesi: Bronisław Brodzicki, Bernard Pilecki, Władysław sosulski i Józef Siatkowski,
Sekretarz : Józef Adamcewicz
Skarbnik : Stefan Weicberger

Komisja Rewizyjna:

Przewodniczący: Reinhold Smyczek
Członkowie : Ryszard Winowski i Władysław Horezga

Z powodu ciężkiej choroby prezesa T. Kuraba-Kurabińskiego, na ponownie zwołanym zebraniu dnia 12 listopada, 1977, prezesem Komitetu wybrano Bronisława Brodzickiego.

5) Delegatura Sk. Nar. w Rochester i Webster, N.Y.

Delegatura ta pod przewodnictwem J.A. Petrykiewicza przyjęła charakter Delegatury Zbiorowej. W skład jej weszli dodatkowo:

Mjr. Julian Ramotowski
Prezes SPK Julian Jopek
Por. Włodzimierz Jabłoński.

Delegaturze w nowym powiększonym składzie składamy życzenia owocnej pracy i pomślnych rezultatów.

6) Delegatura Sk. Nar. w Milwaukee, Wisc.

Obowiązki Delegata przejął od p. Jerzego Janickiego, p. Jerzy W. Sadowski.

7) Komisja Sk. Nar. na Płd. Afrykę

Długoletni prezes tej Komisji p. J.A.M. Ołpiński z powodu złego zdrowia i podeszłego wieku (86 lat) złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska. Stanowisko prezesa Komisji zostało powierzone z dniem 1.1.1978 p. Andrzejowi S. Jasiukowiczowi. W związku z tą zmianą personalną miejsce urzędowania Komisji zostało przeniesione z Cape Town do Johannesburga (adres: 3 Oak Rd., Fairvale, Johannesburg 2192, Rep. of S. Africa).

Do ustępującego ze stanowiska prezesa p. Ołpińskiego Główna Komisja skierowała następujące słowa:

"Z odejściem Pana z zajmowanego stanowiska, Skarb Narodowy traci wypróbowanego i oddanego sprawie niepodległościowej dzia-

lacza. Prosimy przyjąć gorące słowa podziękowania za włożony trud w długoletnim, sprawnym kierowaniu naszym ogniwem."

Z Żałobnej Karty

Kadra kierownicza Skarbu Narodowego doznała ostatnio bardzo dotkliwych strat.

Odeszli na wieczny spoczynek trzej długoletni przewodniczący krajowych i stanowych ogniw. Byli oni współpracownikami przy zakładaniu podstaw Skarbu Narodowego w miejscach swego zamieszkania, kierownikami ogniw i zarazem gorliwymi propagatorami idei niepodległościowej, której wiernie do zgonu służyli.

W Stanach Zjedn. zmarł ś.p. gen. A. Narbut-Luczyński założyciel i długoletni przewodniczący Kom. Sk. Nar. w New Britain, Conn.

W Europie zmarli:

ś.p. prof. Zygmunt Dygat, przewodniczący Komisji Sk. Nar. na Francję;

ś.p. płk. Witold Szymaniak przewodniczący Komisji Sk. Nar. w Szwecji.

CZESC ICH PAMIECI !

Przypomnienie !

Wobec zbliżającego się zakończenia roku finansowego przypominamy o konieczności nadesłania rocznych sprawozdań w terminie nie później jak do 31.1. 1978

=====

SKARB NARODOWY

W OBRONIE

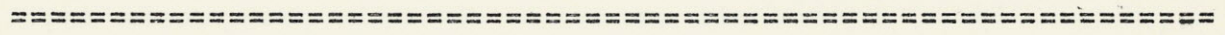
SPRAWY POLSKIEJ

42 Emperor's Gate
 London SW7
 Tel.01-373-9124

Marzec 1978

KOMUNIKAT Nr.1

S. P.

MIKOŁAJ DOLANOWSKI

Prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego
 i jeden z jego załóżycieli
 uczestnik wojen 1919-1920 i 1939-1945, oficer
 rezerwy WP, członek POW-K.N.3, żołnierz ZWZ i Armii
 Krajowej, poseł na Sejm 1930-1935, prezes Funduszu
 Pracy, dyrektor gen. Komunalnej Kasy Oszczędności,
 prezes Rady Banku Komunalnego, wiceminister spraw
 wewnętrznych 1932-1934, minister spraw krajowych
 1950-1954, członek Rady Narodowej RP, odznaczony
 Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski, Komando-
 rią z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i dwukrot-
 nie Krzyżem Walecznych, zmarł w Londynie 15 mar-
 ca 1978.

Z Z głębokim żalem zawiadania

Główna Komisja
 Skarbu Narodowego

WYRAZY ŻAŁU nadesłane po zgonie Prezesa Gł. Komisji Skarbu Narodowego ś.p. Mikołaja Dolanowskiego.

Od władz i ze wszystkich ogniw Skarbu Narodowego napływają listy do rodziny i do Gł. Komisji Skarbu Narodowego. Wybieramy niektóre z nich.

List Pana Prezydenta R.P.

WPani
Ewa Jastrzębska

20 marca 1978 r.

Łaskawa Pani,

Zechce Pani przyjąć w chwilach ciężkiej żałoby po śmierci Ojca wyrazy głębokiego żalu i współczucia dla Siebie oraz dla całej Rodziny.

S.p. Mikołaj Dolanowski pracując ofiarnie przez całe życie na najwyższych stanowiskach zarówno państwowych jak i społecznych, był przykładem bezinteresowności i ofiarności na rzecz ukochanej Polski, dla której swe życie poświęcił.

W Zmarłym tracimy rzecznika Sprawy Polskiej i gorącego patriotę.

Z uwagi na położone wybitne zasługi, szczególnie na odcinku Skarbu Narodowego, nadałem śp. Mikołajowi Dolanowskiemu pośmiertnie Wielką Wstęgę Orderu Odrodzenia Polski.

Łączę /dopisano ręcznie: "wyrazy prawdziwego poważania"/

Prezydent Rzeczypospolitej
dr. Stanisław Ostrowski

List Prezesa Rady Ministrów

Komisja Główna Skarbu Narodowego
w Londynie

18 marzec 1978

W imieniu Rządu RP pragnę złożyć Komisji Głównej Skarbu Narodowego wyrazy serdecznego żalu z powodu zgonu Mikołaja Dolanowskiego Prezesa Głównej Komisji Skarbu Narodowego.

Był jedną z najwybitniejszych postaci naszej emigracji niepodległościowej. Jego zasługi dla Skarbu Narodowego zapisują Go trwale na kartach historii naszej emigracji.

K. Sabat
Prezes Rady Ministrów

Kondolencje złożone rodzinie od Głównej Komisji Skarbu Narodowego.

WPaństwo L.J. i E. Jastrzębscy

17 marzec 1978

Szanowni Państwo,

Łączymy się z Państwem głębokim żalem i żałobą po tej belesnej stracie - zgonie ś.p. Mikołaja Dolanowskiego.

Odczuwamy tę stratę bardzo dotkliwie, a i dla społeczności

polskiej będzie to szczytka trudna do zastąpienia.

Szczególnie Skarb Narodowy, którego ś.p. Mikołaj Dolanowski był założycielem i szczerze mu oddanym kierownikiem wielu ogniw rozsianych po całym wolnym świecie - wszędzie ta wiadomość odbija się smutnym echem.

Doceniając jak bolesnym dla Państwa jest ten cios, prosimy o przyjęcie naszych serdecznych wyrazów współczucia.

Dyrektor
/-/ K.Iranek-Osmecki

Prezes
/-/ S.Soboniewski

S.P. PROFESOR TADEUSZ ROMER.

Prof. Tadeusz Romer, prezes Instytutu Polskiego w Kanadzie, były minister spraw zagr., dawny ambasador RP w Tokio i w Moskwie /w Kujbyszewie/, członek Głównej Komisji Skarbu Narodowego, zmarł w Montrealu 23 marca 1978 r. Ś.p. prof. Tadeusz Romer przeżył 84 lat, wiele z nich poświęcając sprawie polskiej. Na parę tygodni przed zgonem złożył rezygnację z członkostwa w Głównej Komisji Skarbu Narodowego. Prezydium Głównej Komisji wystosowało wówczas do Profesora list, który przytaczamy:

"Obszerna i wyczerpująca dokumentacja przedstawiająca 27-letnią nieprzerwaną działalność Komisji Skarbu Narodowego na Kanadę pod kierownictwem Pana Profesora, przechowywana w naszych archiwach w celu przekazania przyszłym pokoleniom, będzie trwałym dowodem naszych wysiłków niepodległościowych. Będzie również świadectwem jak wielkim był udział Pana Profesora w tych pracach.

Składając to stwierdzenie, zaopatrzone podpisami członków Głównej Komisji Skarbu Narodowego, prosimy Pana Profesora o przyjęcie naszych gorących podziękowań za pomoc okazaną Skarbowi Narodowemu i za uzyskanie dzięki temu tak pomyślnych wyników".

Zamieszczamy odpowiedź Prof. Tadeusza Romera z dnia 6 marca. Oby głos Jego jak najgłębiej zapadł w pamięć Polaków na całym świecie.

Szanowni Panowie, Szanowna Pani,

Szczerze wdzięczny i wzruszony Ich zbiorowym listem z dn.15 lutego b.r. dziękuję zań serdecznie.

Zaszczytną dla mnie pracę na rzecz Skarbu Narodowego w Kanadzie uważałem jako ważny obowiązek każdego Polaka na obczyźnie. Byłbym to czynił dłużej, gdyby nie stanęło temu na przeszkodzie niedomaganie oczu, niepozwalające mi obecnie na samodzielne pisanie ani czytanie.

Jeżeli, jak wspominałem, byłem szczególnie poruszony otrzymanym wspólnym listem od działaczy, którzy są od dawna mi bliscy, to dlatego, że widzę w nim tak dziś potrzebny objaw zgodnej myśli całego naszego grona..

W chwili, gdy piętrzą się znowu kłopoty międzynarodowe, musimy się zdobyć na wspólny program działania.

Sądzę, że tylko w tej drodze zdołamy podtrzymać u obcych i swoich słabnącą dziś rolę polskiej emigracji i też przyczynić się do

powodzenia Światowego Zjazdu Polonii w Toronto, planowanego tam w maju bieżącego roku.

Proszę Panią i Panów o przyjęcie wyrazów mej wdzięczności i głębokiego szacunku.

Szczerze oddany

/-/ Tadeusz Romer

S.P. JAN KAZIMIERZ SZEWCZYK długoletni Delegat Skarbu Narodowego w Sao Paulo - Brazylia zmarł 8-go lutego 1978 r. W działalności swej sprawę niepodległości Polski i walkę o nią stawiał zawsze na pierwszym miejscu. Był nieustrudzonym działaczem Skarbu Narodowego.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

OBJĘCIE OBOWIĄZKÓW

Obowiązki Prezesa Głównej Komisji Skarbu Narodowego po zgonie ś.p. Mikołaja Dolanowskiego objął Stefan Soboniewski.

Na miejsce ś.p. Prof. Tadeusza Romera Komisja Skarbu Narodowego w Kanadzie wybrała Alfreda Sasa Korczyńskiego na członka Głównej Komisji Skarbu Narodowego.

XXXXX XXXXX

SPOŁECZNOŚĆ POLSKA W WIELKIEJ BRYTANII NA OGÓLNYM ZJEZDZIE POLAKÓW W LONDYNIE 26 LUTEGO 1978 r. PODJĘŁA NASTĘPUJĄCĄ UCHWAŁĘ:

SKARB NARODOWY

Skarb Narodowy R.P. stwarza podstawę finansową do prowadzenia niezależnej działalności politycznej rządu.

Skarb Narodowy opiera się na ofiarnej pracy działaczy i dobrowolnych płatników, a jego demokratyczna struktura zapewnia charakter społeczny tej instytucji.

Ogólny Zjazd Polaków w W. Brytanii wyraża uznanie wszystkim działaczom i płatnikom Skarbu Narodowego.

Świadczenie na Skarb Narodowy jest obowiązkiem każdego Polaka i powinno być również obowiązkiem organizacji społecznych.

Ogólny Zjazd Polaków apeluje do wszystkich Rodaków, którzy jeszcze nie świadczą na Skarb Narodowy, by wsparli akcję niepodległościową i w ten sposób włączyli się w szeregi walczącej o wolność emigracji niepodległościowej. Jest to moralny obowiązek każdego Polaka.

XXXXX XXXXX

ZŁOTA KSIĘGA EMIGRACJI SKARBU NARODOWEGO

Księga ta ustanowiona przez Główną Komisję Skarbu Narodowego w 1954 r. ma być świadectwem ofiarności polskiej emigracji politycznej na cele niepodległościowe. Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Księgi są w niej wpisywane dary na Skarb Narodowy od £ 10.- wzwyż, znakomita jednak większość darów kwotę tę przewyższa.

Do dnia 28 lutego 1978 r. wpisano do tej Księgi 1185 pozycji. Wpis zawiera imię i nazwisko ofiarodawcy i jego adres oraz na żądanie in-

tencje złożenia daru. Intencje te mają różny charakter; są to ofiary dla uczczenia pamięci zmarłych, uczczenia zasłużonych działaczy i osób bliskich, dla upamiętnienia czynów na to zasługujących. Wpisuje się również wszelkie inne dary indywidualne, odpowiadające wysokością kwoty postanowieniem regulaminu Księgi. W styczniu i w lutym 1978 r. wpisano 25 pozycji od Nr. 1160 do 1185. Dary te otrzymano z wielu krajów, a to: z Niemiec /7/, Kanady /2/, Szwecji /1/, St. Zjednoczonych /5/ i z W. Brytanii /10/. Dary te złożone zostały nie tylko przez indywidualnych ofiarodawców lecz również przez organizacje społeczne, kombatanckie, są również zapisy spadkowe. Pomiędzy wpisami ofiar od organizacji figuruje dar od "Polskiego Koła Transport and General Workers Union - Long Marston" £ 100.-
Wszystkie dary z wpisem do Złotej Księgi Emigracji są potwierdzane z podziękowaniem przez Główną Komisję Skarbu Narodowego z wyszczególnieniem intencji ofiary oraz złożoną kwotą.

XXXXXX XXXXXX

Z ŻYCIA SKARBU NARODOWEGO

Komisja Skarbu Narodowego w Kanadzie

W wyborach korespondencyjnych przeprowadzonych w Kanadzie po obliczeniu 27.I.1978 r. głosów przez Komisję Rewizyjną Skarbu Narodowego zostali wybrani do Komisji Skarbu Narodowego na Kanadę następujący członkowie:

Dr. W. Babiński, A. Budrewicz, A. Caputa, mjr. Z. Giera, dr. E. W. Kozorowski, mjr. B. Sokołowski, płk. T. Walkowski.

Komisję Skarbu Narodowego na Kanadę tworzy obecnie siedmiu powyżej wymienionych członków oraz z poprzedniej kadencji:

J. T. Bućko, S. Lewicki, kmdr. K. F. Namieśniowski, J. K. Sakowicz, L. Sas-Korczyńska, A. Sas-Korczyński.

W dniu 11 marca 1978 r. wybrano Prezydium Komisji w składzie:
prezes - Antoni Budrewicz, skarbnik - Ludwika Sas-Korczyńska,
sekretarz - Alfred Sas-Korczyński;

Członkowie Prezydium:

Zbigniew Giera, Stanisław Lewicki, Bronisław Sokołowski.

Komisja Skarbu Narodowego na Zach. Australię

W dniu 17 grudnia 1977 r. przeprowadzono wybory do Komisji Skarbu Narodowego. Wybrano:

prezeską - M. A. Leweczko, skarbnikiem - Z. Słowińskiego, zastępcą skarbnika - F. L. Swidera, członkiem Komisji - J. Redziejewskiego.

NOWOWYBRANYM NA OBU TERENACH PREZYDIUM GŁÓWNEJ KOMISJI SKARBU NARODOWEGO ZASYŁA SERDECZNE ŻYCZENIA OWOCNEJ PRACY I OSIĄGNIĘCIA JAK NAJLEPSZYCH WYNIKÓW.

Komisja Skarbu Narodowego w Nowym Yorku - 1977 r.

Bazar

W Domu Żołnierza w Nowym Yorku dnia 11.XII.1977 r. odbył się Bazar Komitetu Skarbu Narodowego pod przewodnictwem St. Rynkiewicza. Przewodniczący otworzył Bazar witając i dziękując obecnym za przybycie.

Przemawiał następnie Prezes Komitetu płk. Adam Łyczak. Na Bazar złożyły się fanty ofiarowane przez społeczeństwo. Całość bufetu przygotował "Patron" Komitetu - wiceprezes Tadeusz Dziekanowski. Drugi "Patron" Komitetu ppor. Alojzy Bałaban dostarczył większość towaru ze swej hurtowni. Obu ofiarodawcom serdecznie podziękowano. W przygotowaniu Bazaru pracowali:

Józef Basiaga - wiceprezes, Ewa Zbierańska - przewodnicząca Koła Pań, Maria Gaisler - sekretarka protokółowa, Anna Michael, Danuta Łopatowska z córeczką Małgosią, Zofia Klepacz, pp. Barbara i Sławomir Adamczewscy, Mieczysław Krawczyk - sekretarz finansowy i skarbnik, inż. Ludwik Michael i Józef Madey.

Organizatorom Bazaru i ofiarodawcom fantów, jak również Józefowi Dubickiemu - redaktorowi "Nowego Dziennika" i Natalii Kęckiej za ogłoszenie Bazaru w radiu i w prasie, oraz wszystkim, którzy zakupili książeczki bazarowe - serdecznie podziękowano.

Przed zakończeniem Bazaru rozegrano loterię bazarową. Szczęśliwe losy wyciągnęła córeczka pp. Łopatowskich - Małgosia. Pierwszą nagrodę wygrał Michał Stachowicz, drugą - A. Dziwisz, trzecią - Józef Adamcewicz, czwartą - Helen Olenauer.

Podczas bazaru prezes A. Łyczak udekorował dra Jana Dankę i jego małżonkę Krystynę Złotymi Medalami Skarbu Narodowego.

Wpływ bazaru za książeczki bazarowe i dary przyniosły brutto \$ 4.927.

Brazylia

Paweł Łysek z powodu złego stanu zdrowia zrezygnował ze stanowiska Delegata Skarbu Narodowego w Curitibie. W związku z tym Główna Komisja wystosowała list z żalem przyjmując rezygnację Pawła Łyska, życząc jednocześnie mu poprawy zdrowia i składając podziękowanie za dotychczasową kilkuletnią pracę dla Skarbu Narodowego.

=====

SKARB NARODOWY

=====

W OBRONIE

=====

SPRAWY POLSKIEJ

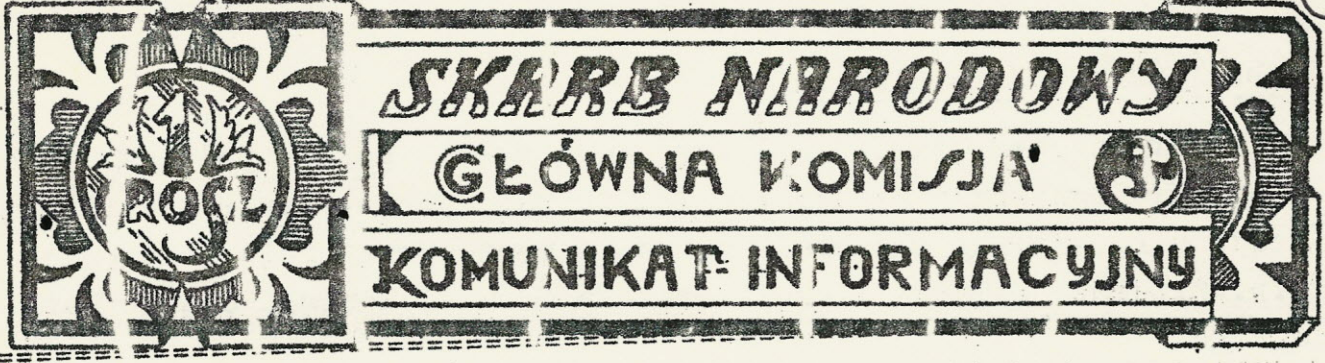
=====

Przypomnienie

Powtarzamy prośbę o nie używanie pośrednictwa Głównej Komisji dla wpłat prenumeraty za czasopiśmo "Rzeczpospolita Polska". Komplikuje to bowiem naszą rachunkowość.

Prenumeratę należy wpłacać wprost na adres: 43 Eaton Place, London SW1X 8BX. Czeki wzgl. M.O. należy wystawiać :

"Polish Government in Exile".

42 Emperors Gate
 London, SW7 4HJ
 Tel.: 01-373-9124

Kwiecień-Czerwiec
 1978

KOMUNIKAT Nr. 2.

Od REDAKCJI

Niniejszy Komunikat wydajemy po zamknięciu rachunków Skarbu Narodowego za rok 1977.

Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego dokonała już czynności kontrolnych i złożyła swe sprawozdanie Radzie Narodowej R.P. z wnioskiem o udzielenie za ten okres absolutorium Głównej Komisji Sk.Nar. Po sprawdzeniu sprawozdań przez Komisję Skarbowo-Budżetową Rady Narodowej R.P. - na posiedzeniu Plenum Rady Narodowej R.P. sprawozdania te będą rozpatrywane i poddawane głosowaniu.

Również Najwyższa Izba Kontroli dokonała swych czynności kontrolnych i złoży swe sprawozdanie Radzie Narodowej R.P.

Ważniejsze cyfry sprawozdania podajemy na następnej stronie Komunikatu. Tutaj pragniemy tylko zaznaczyć, że wpływy za 1977 r. przewyższyły o 11% wpływy osiągnięte przez Skarb Narodowy w 1976 r.

Zwyżka ta zamyka się następującymi cyframi:

1977 r.	-----	£ 43.493.-
1976 r.	-----	£ 38.969.-

Razem		<u>£. 4.524.-</u>

Rok bieżący z dotychczasowych wpływów zapowiada również pewną zwyżkę.

PODZIEKOWANIE ZA WYRAZY ŻALU.

Główna Komisja Skarbu Narodowego składa gorące podziękowanie wszystkim Ogniom i Działaczom Skarbu Narodowego oraz Przedstawicielom Rządu R.P., którzy przesłali na nasze ręce wyrazy żalu po zgonie ś.p. Mikołaja Dolanowskiego, Prezesa Głównej Komisji Skarbu Narodowego.

WPŁYWY SKARBU NARODOWEGO w 1977 r.

Wraz z niniejszym komunikatem przesyłamy - zawierające szczegółowe dane - sprawozdania Głównej Komisji Sk.Nar. z działalności w 1977 r. oraz sprawozdanie z dokonanej kontroli przez Główną Komisję Rewizyjną Skarbu Narodowego.

Wysokość wpływów z poszczególnych kontynentów i krajów:

Europa	£ 19.145.52
Stany Zjednoczone	£ 14.619.02
Kanada	£ 4.061.59
Australia i Nowa Zelandia	£ 3.267.29
Afryka	£ 618.15
Południowa Ameryka	£ 115.85
Dary indywidualne	£ 1.666.53

Razem... £ 43.493.95

FUNDUSZ OBRONY WOLNOŚCI SŁOWA I PRAW LUDZKICH W POLSCE.

Poniżej zamieszczamy zawiadomienie o powołaniu Funduszu do wspierania w Polsce akcji "Obrony Wolności Słowa i Praw Ludzkich", na który to Fundusz Skarb Narodowy podejmuje zbiórkę.

Oto brzmienie apelu w tej sprawie:

FUNDUSZ OBRONY WOLNOSCI SLOWA I PRAW LUDZKICH W POLSCE.

Zakończenie konferencji w Belgradzie, która wobec sprzeciwu Rosji nie powzięła uchwał wspierających walkę o prawa człowieka potwierdza, że główny ciężar walki o te prawa spoczywa na społeczeństwach krajów zniewolonych.

W tej wielotorowej walce ideowej na pierwsze miejsce wybija się walka o wolność słowa, a więc o wolność poglądów i wolność informacji. Równolegle do walki o wolność słowa w Polsce, konieczna jest szeroka akcja informacyjna w wolnym świecie, nadająca tej walce rozgłos i jedynająca dla niej wsparcie opinii międzynarodowej.

Ogólny Zjazd Polaków w W. Brytanii w dniach 25 i 26 lutego 1978 r. powziął uchwałę o konieczności pomocy emigracji w prowadzeniu tej akcji. Uchwała ta powzięta jednogłośnie wykazuje wyczuć więzi, jaka nas z krajem łączy i zrozumienie potrzeb kraju oraz naszych stać wynikających obowiązków.

Dlatego też powstał FUNDUSZ OBRONY WOLNOSCI SLOWA O PRAW LUDZKICH W POLSCE. Zbiórkę na ten Fundusz prowadzi będzie Skarb Narodowy. Na czele akcji zbiórkowej stanął Amb. Edward Raczyński. Zadaniem Skarbu Narodowego jest zbieranie na uchodźstwie środków na akcję niepodległościową. Zbieżność jego działalności w wolnym świecie z walką o wolność słowa jest oczywista.

Pierwszą wpłatę na ten Fundusz stanowi suma £633.20, zebrana spontanicznie przez uczestników Ogólnego Zjazdu Polaków w W. Brytanii.

WZYWAMY DO Powszechnej OFIARNOSCI NA TEN CEL:

Akcja solidarności z rodakami w kraju winna objąć wszystkich Polaków i osoby polskiego pochodzenia. Szczególnie młode pokolenie, urodzone lub wykształcone poza krajem, powinno przyczynić się do sprawnego informowania opinii światowej.

Zwracamy się do wszystkich ogniw Skarbu Narodowego o podjęcie zbiórki na ten cel. Zebrane ofiary prosimy przekazywać na adres Głównej Komisji Skarbu Narodowego /42 Emperor's Gate, London SW7/. Czeki, Money Orders i Postal Orders winny być wystawiane na "SKARB NARODOWY - WOLNOSC SLOWA".

Dyrektor Biura

P.o. Prezesa Głównej
Komisji Skarbu Narodowego

/-/ K. Iranek-Osmecki

/-/ S. Soboniewski

DYWERSJA J. SOKOLNIECKIEGO.

Działalność dywersyjna uzurpatora J. Sokolnieckiego nie ustaje; dla przeciwdziałania jej organizacje skupiające b. żołnierzy P.S.Z.

na obczyźnie powzięły następującą rezolucję:

DO B. ŻOŁNIERZY PSZ OSIEDLONYCH POZA GRANICAMI KRAJU.

W dn.13 maja br. w Instytucie Polskim imn.gen.Sikorskiego pod przewodnictwem Inspektora Generalnego PSZ, gen.dyw. Zygmunta Bohusza-Szyszko, odbyło się zebranie przedstawicieli wszystkich organizacji skupiających b. żołnierzy PSZ na obczyźnie, m.in. także przedstawicieli Federacji Świat. SPK, na którym powzięto jednomyślną rezolucję:

"Od szeregu lat wśród naszej emigracji działa p.Juliusz Sokolnicki, który samowładnie ogłosił się "prezydentem RP", mianował swój "rząd" i nielegalnie nadaje odznaczenia i awanse usiłując zyskać sobie zwolenników.

W sprawie tej zajęli stanowisko najstarsi nasi generałowie: gen.dyw. S.Maczek, gen.dyw.Z.Bohusz-Szyszko, gen.dyw.B.Duch - w oświadczeniu swym z dnia 21.4.1977, opublikowanym w prasie i ostrzegającym b.naszych żołnierzy przed akcją zmierzającą do rozbicia naszej jednolitej postawy niepodległościowej.

Podobną uchwałę potępiającą działalność p.Sokolnickiego powzięły organizacje kombatanckie, a ostatnio Zjazd Polaków w W.Brytanii w 1978 r.

Tomimo powyższych oświadczeń akcja p.Sokolnickiego znajduje popleczników wśród naszych b. żołnierzy.

Aby temu zapobiec my - prezesi wszystkich organizacji b.żołnierzy na obczyźnie wzywamy naszych Kolegów wszystkich stopni, rozsianych po całym wolnym świecie, do przeciwstawienia się tej szkodliwej, destrukcyjnej, działalności p.J.Sokolnickiego i jego zespołu przez:

- a/ możliwie najszersze rozgłaszanie treści powyższej odezwy w wypowiedziach i komunikatach;
- b/ indywidualne uświadamianie Kolegów nie orientujących się w rzeczywistym stanie rzeczy;
- c/ wykluczanie z naszych związków wszystkich tych, którzy z takich czy innych powodów dali się zwieść p.Sokolnickiemu lub jego współpracownikom i ich popierają.

Dla podkreślenia postępowania niegodnego z naszym stanowiskiem niepodległościowym podajemy do wiadomości, że mianowany przez p.Sokolnickiego "generałem broni" A.Zdrojewski towarzyszył sekretarzowi Pol. Partii Komunistycznej, Gierkowi, przy składaniu wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza w Paryżu, dnia 13.9.1977 r. oraz delegatowi PRL gen. Grudniowi przy odsłonięciu pomnika w Paryżu dnia 13.1.1978 r. P.Sokolnicki także uczestniczył w tych uroczystościach.

Fakty te mówią same za siebie i nie wymagają komentarzy".

Pod rezolucją zamieszczonych jest 28 podpisów przedstawicieli Władz Wojskowych, Rady Wojska, Stowarzyszeń i Kół Oddziałowych Wojska, Lotnictwa, Marynarki Wojennej i S.P.K.

Z ŻYCIA SKARBU NARODOWEGO.

Obrady Prezydium Gł.Kom.Sk.Nar. z Min.J. Szygowskim.

Korzystając z pobytu w Londynie Min.Pełn.Juliusza Szygowskiego, Przedstawiciela Rządu R.P. na Stany Zjednoczone, odbyło się wraz z nim wspólne posiedzenie Prezydium Głównej Komisji Skarbu Narodowego w dniu 22 maja b.r.

Podczas obrad omówiono wszystkie aktualne sprawy Skarbu Narodowego z terenu Stanów Zjednoczonych.

Wybory do Komisji Skarbu Narodowego w Victorii - Australia.

Na Walnym Zebraniu Płatników Skarbu Narodowego w Victorii - odbytym w dniu 9.IV.1978 r. dokonano wyborów nowych władz Komisji w następującym składzie osobowym:

Maria Drzymulska	-	przewodnicząca
Bclesław Trzaskowski	-	I zastępca
Roman Zemsta Maszynowski	-	II zastępca
Danuta Trzaskowska	-	skarbniczka
Teodor Brzeziński	-	członkowie
Józef Krzemiński	-	" - "
Władysław Tryndoch	-	" - "
Alojzy Żuliński	-	" - "

Do Komisji Rewizyjnej wybrano:

Tadeusz Podniesiński	-	przewodniczący
Marian Białowieyski	-	członek Komisji
Jan Landau	-	" - "
T. Placek	-	zastępca

Wybory do Komisji Skarbu Narodowego we Francji.

Podczas Walnego Dorocznego Zebrania Skarbu Narodowego w Paryżu w dniu 15.IV.1978 r. dokonano wyborów do Komisji Sk.Nar. i do Komisji Rewizyjnej Sk.Nar. we Francji w następującym składzie

osobowym:

A. Baranowski	-	przewodniczący
S. Paczyński	-	vice przewodniczący
J. Kurek	-	członek zarządu
T. Parczewski	-	" - "
J. Kossowski	-	sekretarz administracyjny.

Do Komisji Rewizyjnej wybrano:

P. Strzałko	-	przewodniczący
H. Kierzkowski	-	członek komisji
J. Sliwa	-	" - "

Objęcie Delegatury Skarbu Narodowego w Kurytybie - Brazylia.

Na propozycję Stowarzyszenia Dobroczytno-Kulturalnego Polaków w Brazylii Główna Komisja Sk.Nar. zatwierdziła na opróżnione stanowiska delegatki Skarbu Narodowego w Kurytybie:

Delegatka	-	Olga Zbaraska
Zastępczyni	-	Zuzanna Ciągniwoda.

Nowo powołanym władzom terenowym - Główna Komisja Skarbu Narodowego składa serdeczne życzenia owocnej pracy.

=====

SKARB NARODOWY

W OBRONIE

SPRAWY POLSKIEJ

42 Emperor's Gate
London SW7

KOMUNIKAT Nr. 3

Grudzień, 1978

Tel. 373-9124

SKARB NARODOWY PRZESYŁA DEJALACZOM I PŁATNIKOM
NAJLEPSZE ŻYCZENIA POMYSLNOSCI NA NADCHODZACE
SWIETA BOZEGO NARODZENIA I NOWY ROK 1979

DEPESZA PREZYDENTA R.P. DO PAPIEZA JANA PAWŁA II:

"Głęboko wzruszeni przesyłamy Waszej Świątobliwości
wyraży synowskiego oddania i prosimy o błogosła -
wieństwo dla naszej Ojczyzny.

Prezydent Rzeczypospolitej
i Rząd na wygnaniu"

c) Komitet Sk. Nar. Boston

Na walnym zebraniu płatników dnia 18.XI.1978 w Dorchester wybrano na okres 2-letni następujące władze Komitetu:

Prezes	W.J. Pisarski
Wice-prezesa	L. Kisiel
	B. Tomaszewska
Sekretarz	K. Derwalski
Skarbnik	S. Snieżko

Komisja Rewizyjna: przewodniczący P. Matwiejczuk
członkowie J. Wiśniewski
K. Ciereszyński

d) Komisja Sk. Nar. na Belgię

Prezes ś.p. T. Plater-Zyberk na krótko przed śmiercią zrezygnował ze swego stanowiska polecając na następcę Mieczysława Dulaka, do czasu przeprowadzenia wyborów. Gł. Komisja propozycję tą zatwierdziła 9.6.1978.

Główna Komisja składa nowo-obranym władzom życzenia owocnej pracy i osiągnięcia jaknajlepszych wyników.

4. Zbiórka Październikowa

Wyniki tej zbiórki na terenie Wielkiej Brytanii osiągnęły sumę £2,433. Sprawozdania z innych terenów jeszcze nie wpłynęły.

5. Wyrazy uznania

Główna Komisja wyraża głębokie uznanie za inicjatywę i wydanie ulotek o Skarbie Narodowym, przez:

- 1) Komitet w Hamilton, Ont. Kanada;
- 2) Komitet na Szwajcarię (Biuletyn Nr.9)

Ulotka i biuletyn przyniosły pozytywne wyniki w dziedzinie rozpowszechnienia wśród Polaków istoty i celów Skarbu Narodowego.

W ostatniej chwili nadeszła wiadomość o wydaniu przez Przewodniczącego Prezesów Komitetów w Stanach Zjednoczonych apelu świątecznego do społeczeństwa polskiego na tamtejszym terenie, wzywający do popierania Skarbu Narodowego, podkreślając jego historię i owocną działalność w czasach niewoli poczynając od czasów Kościuszkowskich (1794) poprzez Traugutta (1863), Miłkowskiego (1887), Piłsudskiego (1912) aż do dnia dzisiejszego.

W OSTATNIEJ CHWILI otrzymaliśmy od Komisji Sk. Nar. na Kanadę (Toronto) czek na £ 258 (Can\$600) zebrane na tamtejszym terenie na Fundusz Obrony Słowa.

ZAWIADOMIENIA

- a) Decyzją Prezydium Głównej Komisji Sk. Nar. tylko dary od £25 ^{wyż} będą wpisywane do Złotej Księgi Emigracji.
- b) Ze względu na zwiększone koszty produkcji, ceny medali Skarbu Narodowego wynoszą obecnie:

	£		£
Złoty	3.50	Miniatura	2.50
Srebrny	3.00	" "	2.00
Brązowy	2.50	" "	2.00

Koszty przesyłki pojedynczego medalu wynoszą £0.30

Przypomnienie

Prosimy usilnie o nadsyłanie rocznych sprawozdań finansowych za rok 1978 nie później jak do dnia 31.1.1979.

Z żałobnej karty

S.p. Tadeusz Plater-Zyberk, długoletni prezes Komisji Skarbu Narodowego na Belgię, zmarł w czerwcu 1978. W zmarłym straciliśmy zasłużonego działacza i prawdziwego patriotę.

CZESC JEGO PAMIECI!

SKARB NARODOWY

W OBRONIE

SPRAWY POLSKIEJ

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SKARBU NARODOWEGO
W 1977 Roku

Rok 1977 był dla Skarbu Narodowego okresem szczególnie wyjątkowej pracy. Niezależnie bowiem od normalnych obowiązków, Skarb Narodowy kontynuował, rozpoczętą w r. 1976, zbiórkę funduszy na Pomoc Robotnikom w Polsce poszkodowanych w czasie wypadków czerwcowych w 1976 r.

W sieci organizacyjnej Skarbu Narodowego nie zaszły poważniejsze zmiany. Powołana w r. 1976 w Danii Delegatura rozpoczęła normalną działalność w r. 1977. W Italii, zmiana władz i siedziby (z Rzymu do Turynu) spowodowała przerwę w działalności Komisji na tamtejszym terenie.

W Stanach Zjednoczonych odbył ^{się} we wrześniu 1977 Krajowy Zjazd Komitetów Skarbu Narodowego, zwoływany co trzy lata. Poza przedstawicielami ogniw Sk. Nar. i miejscowych władz organizacji polonijnych, wzięli udział w Zjeździe gen. A. Grudziński jako reprezentant Generalnego Inspektora P.S.Z. oraz min. pełn. J. Szygowski. Po oficjalnym otwarciu Zjazdu przez prezesa Komitetów, W. Mieczysławskiego i po wyczerpaniu ~~porządku~~ porządku obrad, Zjazd powziął szereg uchwał w sprawach niepodległościowych oraz potępiających brutalne metody represyjne reżymu w Polsce.

W konkluzji Zjazd zwrócił się z gorącym apelem do całej patriotycznej Polonii z Kongresem na czele, o popieranie akcji Skarbu Narodowego, który finansuje całokształt prac naczelnych władz Państwa Polskiego na uchodźstwie. Wysłano depeche ~~na~~ do Prezydenta R.P., dr. Stanisława Ostrowskiego i do premiera Rządu, Kazimierza Sabbata.

Wynik zbiórki na Skarb Narodowy w roku 1977 przekroczył o 11% wpływy w r. 1976. Otoczyfry:

1977	£43,493
1976	£38,969
Wzrost	<u>£ 4,524</u>

Wpływy w poszczególnych ogniwach Sk. Nar. przedstawia załączone zestawienie.

Godnym podkreślenia są zwiększające się wpływy w niektórych ogniwach krajowych:

		£
<u>W. Brytania</u>	1977	15,851
	1976	14,250
	Wzrost	<u>1,601</u>
<u>Stany Zjedn.</u>	1977	14,619
	1976	12,647
	Wzrost	<u>1,972</u>
<u>Kanada</u>	1977	4,061
	1976	3,549
	Wzrost	<u>512</u>
<u>Australia</u>	1977	3,108
	1976	2,556
	Wzrost	<u>552</u>

Skarb Narodowy wpłacił na budżet państwowy w 1977 r. £28,104

Na Fundusz Pomocy Robotnikom zebrano w 1977 r. £ 28,468

W 1977 roku Skarb Narodowy poniósł dotkliwe straty pośród naszych działaczy:

We Francji zmarł długoletni prezes Komisji prof. Zygmunt Dygat.

W Szwecji zmarł prezes Komisji Płk. W. Szymaniak.

W Stanach Zjedn. zmarł prezes Komitetu w New Jersey, Tadeusz Kuraba-Kurabiński.

W Brazylii zmarł Delegat Sk. Nar. w Sao Paulo, Jan Kazimierz Szewczyk.

Z powodu słabego zdrowia ustąpił ze stanowiska Delegata Sk. Nar. w Kurytybie, Piotr Łysek.

Szczerba w Brazylii spowodowana tymi stratami została zastąpiona przez zespół działaczy ze Stow. Dobroczytno-Kulturalnego w Kurytybie w osobach Olgi Zbaraskiej i Zuzanny Ciągniwoda.

Nastąpiła zmiana na stanowisku Delegata w Płdn. Afryce. Na miejsce J.A.M. Olpińskiego, delegatem został Andrzej Jasiukowicz, a siedziba delegatury została przeniesiona z Cape Town do Johannesburg.

Stanowisko Delegata Sk. Nar. w Milwaukee (USA), po ustąpieniu J. Janickiego, objął Jerzy Sadowski.

Po wygaśnięciu mandatów członków Głównej Komisji, skład jej został odnowiony, a wykaz imienny podany do wiadomości w komunikacie Głównej Komisji nr. 2 (kwiecień-lipiec 1977).

Po zamknięciu naszej działalności w 1977 r. objętej niniejszym sprawozdaniem, Skarb Narodowy poniósł w bież. 1978 roku dwie bardzo dotkliwe straty, które z uwagi na ich znaczenie wprowadzamy do niniejszego sprawozdania.

Prezes Głównej Komisji, Mikołaj Dolanowski, jeden z założycieli Skarbu Narodowego i członek Rady Narodowej R.P., zmarł w Londynie 15 marca 1978.

Długoletni prezes Komisji Sk. Nar. na Kanadę i jej założyciel, prof. Tadeusz Romer zmarł w Kanadzie 18 marca 1978 r.

Stanowisko prezesa Głównej Komisji objął zastępczo Stefan Soboniewski, dotychczasowy przew. Komitetu Finansowego Gł. Komisji. Prezesem Komisji na Francję został wybrany płk. Antoni Baranowski. Obowiązki prezesa Komisji na Szwecję objął J. Pieniężny. Prezesem Komitetu na stan New Jersey (USA) został Bronisław Brodzicki. Prezesem Komisji w Kanadzie został wybrany Antoni Budrewicz po ustąpieniu pełniącego obowiązki S. Lewickiego.

Podkreślając zwyżkę ponad 11% wpływów z r. 1976, Główna Komisja wyraża gorące podziękowanie i uznanie wszystkim działaczom i płatnikom, którzy przyczynili się wytrwałą pracą do osiągnięcia tak dodatnich wyników.

Wice-prezes

p.o. Prezesa

(-) J.J. Zaleski

(-) S. Soboniewski

Czerwiec 1978.

SPRAWOZDANIE ZA ROK 1977

I. Czynności Gł. Komisji Rewizyjnej.

Komisja odbyła pięć posiedzeń, podczas których dokonano kontroli kasy i rachunków bankowych, jak również zapasów znaczków Skarbu Narodowego, kwitów dolarowych i innych wartości według stanu na dzień 31.12.1977. Na zebraniu końcowym rozpatrzono zakres działalności w roku 1977 i bilans na dzień 31.12.1977. W wyniku tych badań Komisja stwierdziła:

1/ Wszystkie cyfry bilansu Skarbu Narodowego na dzień 31.12.1977 i sprawozdanie Głównej Komisji Skarbu Narodowego z działalności w roku 1977 są zgodne z zapisami w księgach rachunkowych, a zapisy te oparte na odpowiednich dowodach rachunkowych.

2/ Sprawdzony stan gotówki w kasie był zgodny z saldem księgi kasowej i wynosił 7.64.27.

Stan na rachunkach bankowych Głównej Komisji Skarbu Narodowego był zgodny z wyciągami bankowymi na 31.12.1977 i wynosił 7.800.44.

3/ Przeliczona ilość znaczków Skarbu Narodowego na koniec 1977 roku wynosiła 581.120.25 i była zgodna z bilansem znaczków.

Przeliczona ilość kwitów dolarowych na koniec 1977 roku wynosiła 8.741.24.

Wpływy ogółem w roku 1977 wynosiły 7. 43.720.11.

II. Wpływy na Skarb Narodowy.

W Komisjach terytorialnych w 1977r.

/patrz załącznik Głównej Komisji Skarbu Narodowego/

Uwaga

Powyższe cyfry są wpływami na Skarb Narodowy i nie obejmują wpłat na Fundusz Pomocy Robotnikom w Polsce, na który to Fundusz zebrano do dnia 31.12.1977 7. 28.468.00

III. Nieruchomości przy 42 i 43 Emperor's Gate w Londynie.

Spółka DANINA POLSKA LIMITED została uformowana w celu administrowania powyższymi domami, których jest prawnym właścicielem. Rachunki Spółki są prowadzone systemem angielskim i są sprawdzane przez "Chartered Accountant", który sporządza bilans roczny i wraz z rachunkiem strat i zysków przedstawia urzędowi podatkowemu.

IV. Remanent.

Wartość wydawnictw, medali etc. w posiadaniu Głównej Komisji wynosiła na koniec roku 1977 - 7. 1.652.12.

V. Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego stawia wniosek o udzielenie absolutorium z podziękowaniem Głównej Komisji Skarbu Narodowego za okres sprawozdawczy 1977r. i dziękuje wszystkim działaczom i płatnikom Skarbu Narodowego za ich wytrwałość i za ich duży wkład w zbieraniu funduszy na polską akcję niepodległościową i zaznacza, że na szczególne podkreślenie zasługuje praca wszystkich pracowników Skarbu Narodowego, którzy ofiarnie, lojalnie nie skąpiąc ani czasu ani pracy z poświęceniem oddają usługi Skarbowi Narodowemu za tak skromne wynagrodzenie ze strony Skarbu Narodowego.

Przewodniczący - /-/ Gen. Dyw. Bronisław Duch

Członkowie - /-/ J.M. Polinkiewicz - /-/ A. Płońska

/-/ J. Morozewicz - /-/ W. Nadratowski

SKARB NARODOWY
GŁÓWNA KOMISJA

RACHUNEK WPLYWOW I WYDATKOW ZA 1977 r.

1976

1977

WPLYWY

£

4959	Znaczki Sk. Nar.	5047.46	
34010	Składki, dary, imprezy etc.	<u>38446.49</u>	43493.95
-	Odsetki		<u>226.16</u>
<u>38969</u>			<u>43720.11</u>

WYDATKI (Gł. Komisji i Kom. Terenowych)

Org.- informacyjne:

2126	{ Różne: wyjazdy org., ulotki,		
	{ druki etc.	792.35	
	{ Wydawnictwa i medale	<u>51.73</u>	844.08

Administracyjne:

7686	{ Osobowe	3630.54	
	{ Telefony i portoria	541.60	
	{ Materiały kanc.	225.73	
	{ minus wpływy za		
	{ powielanie	<u>172.56</u>	53.17
	{ Prenumerata, ogłosze-		
	{ nia, nekrologi etc.	397.34	
	{ Amortyzacja ruchomości	93.75	
26899	{ Czynsz za lokale biurowe	645.00	
	{ Różne (łącznie z ogniwami		
	{ terenowymi) *)	<u>2549.73</u>	7911.13

26899 Wpłaty na budżet 28104.43

36711 Nadwyżka 6860.47

2258

43720.11

*) Obejmuje wydatki ogniw terenowych nie sprecyzowane w sprawozdaniach.

SKARB NARODOWY
GŁÓWNA KOMISJA

BILANS NA DZIEŃ 31.12.1977

=====

STAN BIERNY

1976
£

1977
£

Wierzyciele

Rząd R.P. 6162.82
Pożyczka 1000.00
Fundusz Pomocy 230.04
Sumy przechodnie 52.52

7445.38

Rezerwa Skarbu Narodowego

21597.93

29043.31

=====

STAN CZYNNY

Dłużnicy

Salda na rachunkach
komisji terenowych 11674.07

Danina Polska Ltd. 7318.74

18992.81

Ruchomości 627.92
mniej amortyzacja 93.75

534.17

Remanent Koszt własny)

1652.12

Gotówka w kasie i w banku

7864.21

29043.31

=====

SKARB NARODOWY
GŁÓWNA KOMISJA

WPLYWY ZA ROK 1977

<u>1976</u>			<u>1977</u>
17090	<u>Europa</u>		£
14250	W. Brytania	15851.97	
826	Szwajcaria	868.48	
486	Niemcy Zach.	683.67	
167	Monachium (RWE)	<u>200.75</u>	884.42
853	{ Francja	694.40	
	{ Lille	<u>94.80</u>	789.20
199	Szwecja	361.21	
173	Belgia	197.20	
-	Dania	121.50	
23	Holandia	51.75	
44	Hiszpania	19.87	
	Italia	-	19145.52
12647	<u>Stany Zjednoczone</u>		
3441	Chicago	4053.85	
3340	N. York	3749.35	
2900	Detroit	3338.85	
998	New Jersey	1155.00	
580	Buffalo	703.48	
390	Hartford	550.86	
412	Boston	292.10	
171	Toledo	188.93	
105	Philadelphia	180.31	
-	Milwaukee	159.55	
49	Rochester	135.27	
-	Pittsburgh	79.75	
82	California	<u>30.72</u>	14619.02
3549	<u>Kanada</u>		4061.59
525	<u>Afryka</u> (Cape Town)		618.15
2556	<u>Australia</u>		
1095	Victoria	1010.57	
513	New S. Wales	669.90	
165	Tasmania	628.83	
213	Zach. Australia	453.18	
94	Queanbeyan	187.30	
154	Queensland	99.10	
246	Canberra (Kom. przy Kole SPK Nr.5)	59.51	
73	Płd. Australia *)		3108.39
116	<u>Nowa Zelandia</u>		158.90
232	<u>Płdn. Ameryka</u>		
	Argentyna	34.18	
	Sao Paulo	42.79	
	Kurytyba	<u>38.88</u>	115.85
251	<u>Dary indywidualne</u>		1666.53
<u>38969</u>			<u>43493.95</u>

*) Brak sprawozdania. Z nadesłanych przekazów wynika, że w r. 1977 zebrano £51.80. Suma ta będzie wykazana w 1978 r.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI W ROKU 1978.

W sprawozdawczym 1978 roku nie było w Skarbie Narodowym poważniejszych zmian w sieci organizacyjnej. Jedynie w niektórych ogniwach, po przeprowadzeniu wyborów, zmienił się stan osobowy krajowych lub stanowych Komitetów Skarbu Narodowego.

Ponieśliśmy straty czołowych działaczy, straty poważne spośród założycieli Skarbu Narodowego. W Londynie zmarł 15.III.1978 Mikołaj Dolanowski, jeden z założycieli naszej instytucji i długoletni Prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego.

W Montrealu zmarł 23.III.1978 r. min. Tadeusz Romer, organizator i długoletni prezes Komisji Skarbu Narodowego na Kanadę.

W Belgii zmarł w czerwcu 1978 r. Tadeusz Plater-Zyberk, prezes Komisji Skarbu Narodowego na Belgię.

Po zgonie M. Dolanowskiego stanowisko Prezesa Głównej Komisji Skarbu Narodowego objął jako p.o. Stefan Soboniewski, wiceprezes do spraw finansowych Głównej Komisji Skarbu Narodowego.

Z uwagi na rozszerzenie składu osobowego Rady Narodowej R.P. członkami pochodzącymi z wyborów, powstała konieczność powiększenia części składowej Głównej Komisji Skarbu Narodowego o członków pochodzących z tej grupy. Odpowiednie wnioski zostały złożone do Prezydium Rady Narodowej R.P.

W roku sprawozdawczym, poza normalnymi czynnościami, Główna Komisja Skarbu Narodowego prowadziła zbiórkę na cele "Komitetu Pomocy na Kraj". Ponadto w 1978 r. został powołany do życia "Fundusz Obrony Słowa i Praw Ludzkich w Polsce". Stronę zbiórki na ten fundusz również powierzono Głównej Komisji Skarbu Narodowego. Zawiadomienie o tej akcji zamieściliśmy w naszym Komunikacie Nr. 2 z 1978 r.

Te dodatkowe czynności i wspomniane wyżej nowe cele publiczno-niepodległościowe, na które Skarb Narodowy prowadzi zbiórki funduszy własną siecią organizacyjną, nie pozostały bez wpływu na ogólny roczny wynik cyfrowy wpływów. Dotychczasowe roczne sprawozdania wykazywały regularny wzrost - nawet kilkunasto procentowy - w naszych rocznych sprawozdaniach od czasu zjednoczenia politycznego w roku 1972. Bieżący sprawozdawczy rok 1978 jest pierwszym, w którym roczne zaniknięcia nie wykazują zwyżki. Nie mniej jednak, oba wyżej wymienione cele niepodległościowe, łączą się tak ściśle z zadaniami, którym służy Skarb Narodowy, że kwoty zebrane na te cele pokrywają się z przeznaczeniem i rolą Skarbu Narodowego.

Załączone zestawienia cyfrowe wykazują wpływy za lata 1977 i 1978 w poszczególnych ogniwach krajowych i stanowych Skarbu Narodowego. Jedynie Europa, a w szczególności W. Brytania uzyskała znaczne zwiększenie wpływów. Wpływy z Europy wyniosły:

1978	-	£25,393
1977	-	£19,145
nadwyżka	-	£6,248
	-	=====

Suma wpływów z całego wolnego świata wyniosła:

1978	-	£43,684
1977	-	£43,720
obniżka	-	£36
	-	=====

Wpływy na fundusze świadczące pomoc krajowi wyniosły w r. 1978:

"Fundusz Pomocy"	-	£1,725
"Fundusz Woln. Słowa"	-	£2,802
Razem	-	£4,527
	-	=====

Rachunek Ministerstwa Skarbu za rok 1978:

Należne Rządowi 70% od 143,634.65 (wpływy za r.1978)	£30,579.25
Zaległości na 31.XII.1977	<u>6,162.82</u>
Razem	£36,742.07
Wpłacono do Min.Skarbu w 1978 r.	<u>31,196.51</u>
Pozostaje do wyrównania	<u>£ 5,545.56</u> =====

Uwaga - dla informacji- powyższe zaległości w sumie £5,545.56 zostały całkowicie wyrównane w 1979 roku.

Ważnym wydarzeniem w roku sprawozdawczym 1978 był wybór na Papieża Karola Kardynała Wojtyły. Prezydium Głównej Komisji Skarbu Narodowego uznało za wskazane uczcić ten historyczny fakt wydaniem pamiątkowego medalu, wybitego w złocie, srebrze i brązie. Po wykonaniu projektu medalu, został on wysłany do Watykanu z prośbą o zatwierdzenie. Po otrzymaniu aprobaty, medal jest wybijany w 1979 roku przez firmę Spink & Sons Ltd., która od lat wybija medale Skarbu Narodowego. Medal będzie gotowy do rozprowadzenia w lipcu b.r. Wydane zostały ulotki w językach: polskim, angielskim i niemieckim. Rozesłano je w możliwie najszerszym wachlarzu do instytucji, organizacji, firm numizmatycznych etc. Z ilości otrzymanych dotychczas zamówień nie można jeszcze określić popularności tego zamierzenia.

Przedstawiając powyższe sprawozdanie, dziękujemy serdecznie Działaczom i Płatnikom Skarbu Narodowego za współudział i pomoc we wspólnych wysiłkach o uzyskanie jaknajlepszych wyników w finansowaniu dążeń niepodległościowych.

Dyrektor

(-) K. Iranek-Osmecki

p.o. Prezesa

(-) S. Soboniewski

SPRAWOZDANIE ZA ROK 1978.I. Czynności Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego:

Komisja odbyła w ciągu 1978 roku 4 posiedzenia i w roku 1979 2 posiedzenia związane z kontrolą kasy, rachunków bankowych, znaczków skarbowych, kwitów dolarowych i innych wartości według stanu na dzień 31.XII.1978 r.

Na zebraniu końcowym, odbytym 3.IV.1979 r. rozpatrzono bilans na 31 grudnia 1978 r.

W wyniku kontroli Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego stwierdziła:

- 1) Zgodność cyfr wykazanych w rachunku wpływów i wydatków w roku 1978 oraz w bilansie Skarbu Narodowego na dzień 31.XII.1978r. z zapisami w księgach rachunkowych i odpowiednimi dowodami rachunkowymi,
- 2) Stan kasy na 31.XII.1978 wynoszący £29.66 zgodny z saldem księgi kasowej,
- 3) Stan rachunków bankowych zgodny z wyciągami bankowymi na dzień 31.XII.1978 wynosił £11,569.38,
- 4) Zapas znaczków Skarbu Narodowego na 31.XII.1978 wynosił £1.588,222.25 zgodnie z bilansem znaczków na ten dzień. Zapas kwitów dolarowych na ten dzień wynosił \$128,209, zgodnie z remanentem książkowym,
- 4) Suma wpływów w roku 1978 wynosiła £43,684.65.

II. Remanent

Wartość wydawnictw, medali Skarbu Narodowego etc. w posiadaniu Głównej Komisji Skarbu Narodowego na 31.12.1978 wynosi £1,644.42.

III. Wniosek

Główna Komisja Rewizyjna Skarbu Narodowego stawia wniosek o udzielenie Głównej Komisji Skarbu Narodowego absolutorium z podziękowaniem za działalność w okresie sprawozdawczym 1978 roku, oraz podziękowanie wszystkim Działaczom i Płatnikom Skarbu Narodowego, którzy lojalnie i ofiarnie przyczynili się do pozytywnych wyników ideowej pracy niepodległościowej Skarbu Narodowego.

Przewodniczący:

w/z (-) W.Nadratowski

Członkowie:

(-) J.Morozewicz

(-) A.Płońska

SKARB NARODOWY
GŁÓWNA KOMISJA

Rachunek wpływów i wydatków za rok 1978

1977

Wpływy

5047	Znaczki Sk. Nar.	6324.00		
8446	Dary, imprezy etc.	<u>36947.97</u>	43271.97	
	Rach. Medali i wydawnictw		92.64	
	Odsetki bankowe		<u>320.04</u>	<u>43684.65</u>

Wydatki

Administracyjne (Gł. Komisji i Komisji Terenowych):

	Pobory		5585.62	
	Portoria		791.95	
	Telefon		303.42	
	Materiały kancelaryjne	421.18		
	mniej wpływy za powielanie	<u>179.34</u>	241.84	
	Czynsz za lokal		660.00	
7911	Różne *)		<u>1709.05</u>	9291.88
	<u>Amortyzacja ruchomości</u>			130.60
28104	<u>Wpłaty do Min. Skarbu</u>			31196.51
	<u>Nadwyżka</u>			<u>3065.66</u>
				<u>43684.65</u>

*) obejmuje wydatki ogień terenowych
nie sprecyzowane w sprawozdaniach.

SKARB NARODOWY
GŁÓWNA KOMISJA
=====

BILANS NA DZIEŃ 31.12.1978

Stan bierny

£

<u>Wierzyciele:</u> Rząd R.P.	5545.56	
Fundusz Pomocy	150.41	
Sumy Przechodnie	<u>106.02</u>	5801.99
<u>Rezerwa</u>		<u>25273.71</u>
		31075.70
		=====

Stan czynny

Dłużnicy:

Salda w ogniwach terenowych na 31.12.1978 *)	9991.13	
Danina Polska	<u>7318.74</u>	17309.87
<u>Ruchomości</u>		522.37
<u>Remanent</u>		1644.42
<u>Gotówka w kasie i w banku</u>		11599.04
		<u>31075.70</u>
		=====

*) Sumy zebrane, lecz jeszcze
nie przekazane do Głównej Komisji.

SKARB NARODOWY
 GŁÓWNA KOMISJA
 =====

1977		<u>WPLYWY ZA ROK 1978</u>		£
15581	**	W. Brytania		22081,23
868		Szwajcaria	1080.07	
694		Francja	988,19	
94	x	Del. Lille	<u>41.00</u>	
633	x	Niemcy Zach.	376.73	
361		Szwecja	226.60	
200		Monachium (RWE)	187.44	
361		Belgia	168.09	
121		Dania	169.00	
51	x	Holandia	<u>75.16</u>	3312,28
19145		<u>Razem Europa</u>		25393,51
4053		Chicago	3184.43	
3749		N. York	2880.00	
3338		Detroit	2368.62	
1155		New Jersey	435.00	
292		Boston	268.96	
135		Rochester	228.00	
189		Toledo	189.00	
550		Hartford	156.00	
159		Milwaukee	100.00	
703	x	Buffalo	100.20	
-	x	New Britain	78.59	
79	x	Pittsburgh	48.52	
70		California	<u>41.89</u>	
140,9		<u>Razem USA</u>		10079,21
4061	x	<u>Canada</u>		3125,00
1010		Victoria	727.48	
453	x	Zach. Australia	500.54	
669		N. Płd. Walia	385.55	
628		Tasmania	261.84	
-	x	Płd. Australia	253.57	
59	x	Canberra (przy SPK Nr. 5)	103.60	
187		Queanbeyan	52.44	
3108		<u>Razem Australia</u>		2285,02
159		<u>Nowa Zelandia</u>		141,48
618		<u>Płd. Afryka (Johannesburg)</u>		589,89
39		<u>Kurytyba</u>		72,10
				<u>41686,21</u>
1666		<u>Dary indywidualne</u>		1585,76
43493		<u>Razem</u>		<u>43271,97</u>

** obejmuje: dary wpłacone bezpośr. do Min. Skarbu 1284,86
 " " " " Gł. Komisji 5000,00

x oznacza brak sprawozdania. Wykazane cyfry równają się kwotom przekazanym do Gł. Komisji.

Ogniwa: Philadelphia, Hiszpania, Italia i Queensland nie nadesłały sprawozdań i nie przekazały żadnych kwot.

Sprawozdanie z działalności Rządu R.P.

za okres

od 5. 8. 1976 do 3. 12. 1977

SKŁAD RZĄDU

Rząd obecny został powołany w dniu 5 sierpnia 1976 r. Sprawozdanie moje obejmuje więc okres od powołania Rządu do dnia dzisiejszego. W skład Rządu wchodzi:

Kazimierz SABBAT — Prezes Rady Ministrów, oraz Minister Spraw Krajowych i Minister Sprawiedliwości

Dr Zygmunt ZAWADOWSKI — Minister Spraw Zagranicznych

Zygmunt SZADKOWSKI — Minister dla Spraw Emigracji i Minister Skarbu

Gen. Stefan BRZESZCZYŃSKI — Minister Obrony Narodowej

Czesław CZAPLIŃSKI — Minister Wyznań Religijnych, Oświaty i Kultury

Dr Inż. Mieczysław SAS-SKOWROŃSKI — Minister Informacji i Dokumentacji

Alfred URBAŃSKI — Minister bez teki

Bohdan WENDORFF — Podsekretarz Stanu

Ponadto, w pracach Rządu uczestniczyli przedstawiciele młodego pokolenia:

Inż. Andrzej ZAKRZEWSKI — który zajmował się sprawami krajowymi

Dr Adam OSTOJA-OSTASZEWSKI — który zajmował się sprawami kultury.

Dyrektorem Biura był mjr Maksymilian LORENZ.

W dniu 28 września ustąpił z Rządu p. Alfred Urbański, a w dniu 11 października wszedł w skład Rządu, jako Minister bez teki, p. Stanisław Borczyk.

Program swój przedstawił Rząd w exposé złożonym Radzie Narodowej w dniu 23 października, a następnie ogłoszony w specjalnej broszurze.

UWAGI OGÓLNE

Okres działania obecnego Rządu przypadł na czasy dla Sprawy Polski niezwykle, które być może zostaną określone jako przełomowe. Sprawa wolności i niepodległości Polski, a także sąsiednich ujarzmionych narodów Europy Środkowej, nabrała bowiem nieoczekiwane rumieńców życia. Nabrała także charakteru międzynarodowego. Jeszcze niedawno, w lipcu 1975 roku, po Konferencji w Helsinkach, wydawać się mogło, że świat wolny potwierdził zabory sowieckie w Europie. Wydawało się, że Zachód przyłożył pieczęć swojej zgody na włączenie do imperium sowieckiego tych starych narodów, które wspólnie z sąsiadami tworzyły chrześcijańską Europę i tworzyły jej kulturę. W stosunkach międzynarodowych królowała polityka 'détente' prowadzona przez Kissingera i polityka współpracy z Sowietami kosztem narodów mniejszych; przyszłość ich określała znana 'doktryna Sonnenfeldta' dobrowolnego i organicznego związania się z Sowietami, jako droga jedyna do poprawy swojego losu. Lata 1976 i 1977 przyniosły nieoczekiwane powstanie masowego społeczne-

go ruchu protestu w krajach bloku sowieckiego, jak i w samym Związku Radzieckim, i potężny, rosnący na siłę napór społeczeństw na reżymy w tych krajach w kierunku przywrócenia podstawowych praw ludzkich i obywatelskich. W tym ruchu Polska odgrywa rolę wyjątkową. Na odcinku międzynarodowym, rok 1977 znowu nieoczekiwanie przyniósł nową politykę 'obrony Praw Człowieka wszędzie, gdzie są one łamane', stanowiące obecnie jedną z głównych zasad nowej administracji prez. Cartera. Carter odrzucił Kissingerowską 'power politics' i nawrócił do głoszenia poszanowania 'fundamental values', podstawowych zasad moralnych. Od czasu wojny sprawa Polski i jej sąsiadów nie stała tak dobrze, jak obecnie. Mówię: 'Polski i jej sąsiadów', bo rozwój wydarzeń wykazuje i potwierdza wspólnotę naszych narodów Europy Środkowej.

W ten sposób, po długim okresie 32 lat, uległy weryfikacji podstawowe założenia emigracji politycznej. Formułowane one były następująco: Polska odzyska wolność i niepodległość i wolności tej i niepodległości nikt nam nie da w darze. Polska odzyska je w drodze własnego wysiłku i własnej woli

narodu — w połączeniu ze zmianami sytuacji narodowej takimi, które będą korzystne dla dążeń wolnościowych. Wydarzenia ostatniego okresu stanowią ilustrację, jak te dwa istotne elementy mogą współdziałać. Emigracja nauczyła się cierpliwości tak, jak w tych sprawach cierpliwy ale zarazem wytrwały jest naród w Kraju. Nie łudźmy się, że droga do naszego celu jest już niedaleka. Ale wydarzenia ostatniego okresu potwierdzają, że nasza masowa emigracja żołnierska, największa w historii Polski miała sens i miała cel. Bez naszej emigracji, bez tych także, którzy wybrali los emigranta politycznego w późniejszym okresie, działanie i wysiłek społecznego ruchu obrony praw człowieka i obywatela w Polsce nie miałyby na Zachodzie tego zrozumienia, rozgłosu i oparcia, jakie ma obecnie. Polityka 'Human Rights' nie zjawiała się bez przyczyny i źródła. Jej źródłem jest umiłowanie wolności przez nasze narody, odważna i ofiarna działalność licznych przywódców ruchu wolnościowego w naszych krajach i działalność emigracji politycznej.

SPRAWY KRAJOWE

Nie ma potrzeby szczegółowego przypominania przebiegu wydarzeń na terenie Kraju w ostatnim okresie. Projekty zmiany konstytucji w Kraju stały się okazją dla szerokiego ruchu protestu, którego najpełniejszym wyrazem był 'List 59'. W parę miesięcy później wybuchły protesty robotnicze, znane jako wydarzenia czerwcowe. Represje, które dotknęły robotników i ich rodziny, wywołały powstanie Komitetu Obrony Robotników, czyli KOR-u. Kilkumiesięczna akcja KOR-u, jawna, prowadzona w ramach obowiązującego prawa, tocząca się na oczach opinii światowej, doprowadziła do zwolnienia aresztowanych. Akcja KOR-u jest zwycięstwem ruchu opozycyjnego nad reżymem, jest szkołą budowania opinii publicznej, jest wzorem nowej a bardzo skutecznej metody walki o prawa człowieka. Akcja ta doprowadziła do współdziałania dwóch czynników: świata intelektualnego — świata dawnej inteligencji — ze światem robotniczym. Długo trzeba było czekać na to współdziałanie. Jego istnienie jest jednym z głównych czynników określających dalszą drogę.

Na jednej linii ze światem robotniczym i intelektualnym znalazł się także Kościół katolicki w Polsce pod przywództwem Prymasa Wyszyńskiego. Znalazł się na tej linii w sposób naturalny, w wykonywaniu swojej misji ewangelicznej. U podstaw tej misji le-

ży bowiem wolność i wartość jednostki ludzkiej. Walka o prawa człowieka prowadzona przez Kościół nieprzerwanie, znalazła wsparcie i współdziałanie w akcji podjętej przez świat robotniczy i przez świat intelektualny. Ważne to jest zjawisko stanowiące zapowiedź harmonii i współdziałania na przyszłość. W ostatnich miesiącach ruch oporu w Kraju uległ nie tylko rozbudowaniu ale także polaryzacji. Obok dawnego KOR-u, obecnie przekształconego na Komitet Samoobrony Społecznej, istnieje odrębny, chociaż stawiający sobie te same ogólne cele, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Powstał także niedawno Studencki Komitet Solidarności.

Stosunek emigracji politycznej do wydarzeń w Kraju jest wyraźny i na ogół zgodny. Rząd obecny zajmował w tej sprawie kilkakrotnie stanowisko. Wyraźne stanowisko zajęte w exposé w dniu 23 października 1976 r. przyczyniło się do wytworzenia tej zgodności. Sprawą poszanowania Praw Człowieka w Polsce zajmowała się Rada Narodowa na posiedzeniu w dniu 11 grudnia 1976 r. Po sprawozdaniu Ministra Spraw Krajowych, które uwzględniło także wizytę reżymowego 'premiera' Jaroszewicza, Rada powzięła uchwałę.

Rada zajmowała się sprawami Praw Człowieka powtórnie na posiedzeniu w dniu 19 lutego br. Przedmiotem sprawozdania Rządu i dyskusji była czeska 'Karta 77'. Rada przyjęła po dyskusji odpowiednią uchwałę.

Słyszeć można opinię, że wydarzenia w Kraju: wzrost masowego ruchu oporu, dążenie do demokratyzacji i pluralizmu życia politycznego, dzieją się daleko od działalności historycznych stronnictw oraz daleko od 'państwa na wygnaniu'. Byłoby lekkomyślnością, aby te spontaniczne przejawy woli narodu odzyskania prawa stanowienia o sobie, prawa do wolności i demokracji, obciążać powiązaniem z ośrodkami emigracyjnymi. Nie ulega jednak wątpliwości, że ruch oporu dąży do pluralizmu politycznego i, że krystalizujące się kierunki myślenia nawiązują do tradycyjnych polskich nurtów politycznych. Nie chodzi przecież o nazwę, chodzi o treść. Można także stwierdzić, że w miarę rozrostu ruchu oporu w Kraju rośnie zrozumienie potrzeby i przydatności emigracji politycznej. Emigracja polityczna była w Polsce bądź to przemilczana, bądź to wysmiana. Nie pozostawało to bez wpływu na ogólną postawę. W ostatnim jednak okresie znaczenie emigracji urosło. Rola jej stała się oczywista. Autentyczne ruchy polityczne w Kra-

ju potrzebują rzecznika na terenie wolnego świata. Ich los w dużej mierze zależy od tego, jak emigracja potrafi je reprezentować. W okresie walki o suwerenność narodową rośnie też zrozumienie symbolów i wyrazów tej suwerenności w postaci władz konstytucyjnych w wolnym świecie. Weryfikacji więc przez rozwój wydarzeń ulega także zasada zachowania na emigracji organów reprezentujących konstytucyjną ciągłość Polskiej Władzy Państwowej. I ta zasada była podawana w wątpliwość i ośmieszanie. Wydarzenia w Kraju dają jej nową podbudowę. Emigracja polityczna w swojej masie rozumie znaczenie ośrodków politycznych na emigracji dla sytuacji w Kraju. Przekonywającym wyrazem tego jest wynik zbiórki na pomoc dla Kraju. Powołany za inicjatywy Rządu, oparty o Skarb Narodowy, Komitet Zbiórki zebrał na te cele bardzo wysoką sumę, najwyższą ze wszystkich dotychczasowych, a także znacznie wyższą niż inne na ten cel zbiórki. Trzeba dodać, że zbiórka na ten cel powinna trwać nadal.

Jednym z czynników, który najżywiej zainteresował się wydarzeniami w Kraju jest młode pokolenie na emigracji. Znajduje ono wspólny język z młodzieżą w Kraju stającą w pierwszej linii działania. To pokolenie właśnie spełnia skutecznie rolę rzecznika swoich rówieśników w Kraju na terenie krajów zamieszkania.

SPRAWY ZAGRANICZNE

Rozwój ruchu opozycyjnego w Kraju, przy równoczesnym rozwoju podobnych ruchów w innych krajach bloku sowieckiego, powiększył potrzebę i powiększył możliwości działania na odciniku międzynarodowym. Nowa polityka prez. Cartera, polityka obrony Praw Człowieka, otworzyła nieoczekiwane perspektywy naszego działania. Sam fakt jej ogłoszenia nadał sprawie narodów ujarzmionych charakter międzynarodowy. Kontynuowanie tej polityki będzie wywierać głęboki wpływ na rozwój sytuacji politycznej w Europie. Niestawna Konferencja w Helsinkach, która wydawała się zwycięstwem Sowietów, obróciła się przeciw Sowietom. Akt Końcowy Konferencji przewidział za dwa lata konferencję sprawdzającą, a więc dał w tej formie prawo wglądu w sprawy wewnętrzne poszczególnych sygnatariuszy. Od wielu tygodni toczy się właśnie w Belgradzie taka konferencja sprawdzająca. Rosja i jej satelickie reżimy znajdują się na ławie oskarżonych. Zmiana nastąpiła nagle. Jeszcze w paździer-

niku ub. r., Rząd R.P. wysłał do prez. Forda telegram protestujący przeciwko jego wypowiedzi w telewizji, że 'Polska i inne kraje sąsiednie nie są pod dominacją rosyjską'. Za tę wypowiedź Ford zapłacił utratą fotela prezydenckiego. W kilka tygodni później, kaznodzieja Baptistów, mało znany gubernator Georgii, Carter, 'Jimmy Who?' ogłaszał obronę praw człowieka za jedną z zasad polityki amerykańskiej. Dodać trzeba, że w formułowaniu nowej polityki amerykańskiej nie małą rolę odgrywa Zbigniew Brzezinski.

Na Konferencję w Belgradzie Rząd przygotował i wydał drukiem Białą Księgę, **In Defence of Poland's Freedom: Facts and Documents**. Zawiera ona dokumentację, w jaki sposób postanowienia o prawach człowieka i obywatela zawarte w Akcie Końcowym Konferencji w Helsinkach są w rzeczywistości łamane i gwałcone przez reżym w Polsce. Białą Księgę Rząd rozesłał do sygnatariuszy Aktu. Rozeszła się ona również szeroko po całym świecie. Była dokumentem potrzebnym i poszukiwanym. Na niektórych terenach była kopiowana. Zapotrzebowanie, np. w Australii, było tak duże, że została ona tam przedrukowana w ilości tysiąca egzemplarzy. Raz jeszcze pragnę podziękować Dr. Witoldowi Czerwińskiemu, który wziął na siebie bezinteresownie trud opracowania tej Księgi i zadanie to wykonał szybko i sprawnie. W kilka miesięcy później ukazało się dobre i obszerne wydawnictwo na powielaczu na ten sam temat, ujęte w ten sam sposób, nakładem Zjednoczenia Polskiego w W. Brytanii. Rząd poparł tę akcję dotacją finansową w sumie £100. Podobne wydawnictwo opracował Kongres Polonii Amerykańskiej. W ostatnich dniach ukazał się bardzo pożyteczny zbiór pod nazwą **Dissent in Poland 1976/77**. Jest to wydawnictwo w języku angielskim zawierające tłumaczenie najważniejszych dokumentów ruchu oporu w Polsce. Wydawcą jest Zrzeszenie Studentów i Absolwentów Polskich na Uchodźstwie. Redaktorami są: dr Adam Ostoja-Ostaszewski, inż. Andrzej Zakrzewski, Tadeusz Musioł i Kazimierz Stepan. Dwaj pierwsi są, jak wiadomo, członkami zespołu rządowego. I na to wydawnictwo Rząd przyznał dotację. Wielość inicjatyw w tym zakresie uważamy za rzecz słuszną. W liście do prezesów naczelnych organizacji polskich, z miesiąca lutego 1977 roku, informowaliśmy o przygotowaniach Rządu przed konferencją w Belgradzie i podkreślaliśmy potrzebę akcji na poszczególnych terenach.

Prezes Rady Ministrów miał możliwość przedstawienia osobiście oceny polityki obrony Praw Człowieka prez. Cartera w czasie swojej wizyty w Departamencie Stanu i u przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Kongresu w czerwcu b.r. Było to w czasie precyzowania się nowej linii politycznej, która napotykała na sprzeciw nie tylko Sowieców, ale także niektórych polityków amerykańskich oraz niektórych przywódców politycznych krajów Sojuszu Atlantycznego. Ocena moja była, że polityka obrony Praw Człowieka będzie wywierać głęboki wpływ na rozwój sytuacji w krajach bloku sowieckiego w kierunku prowadzącym do ich wolności oraz, że polityka ta będzie stanowić tarczę ochronną dla rzeźników i obrońców tych praw w naszych krajach. Podobna myśl wyrażona jest w liście Prezydenta RP do Prezydenta Cartera, który jest w przygotowaniu w związku z zapowiedzianą wizytą Cartera w Warszawie.

Na odcinku współpracy z narodami sąsiednimi, Ministerstwo Spraw Zagranicznych poświęciło wiele uwagi nawiązaniu bliższej współpracy z emigracją z Czechosłowacji. Trudności wynikają z braku wyraźnego przedstawicielstwa reprezentującego Czechosłowację. Nawiązaliśmy również kontakty z Światowym Kongresem Słowaków. Stosunki polsko-ukraińskie były przedmiotem dyskusji Komisji Spraw Zagranicznych Rady Narodowej. Na podstawie tej dyskusji odpowiedziliśmy na list Rządu Ukraińskiego na emigracji otrzymany w następstwie wizyty przedstawicieli tego Rządu u Prezydenta RP. W maju br., z inicjatywy naszej, ogłosiliśmy wspólnie z sześcioma innymi państwami Europy Środkowej, które utraciły wolność, memoriał zawierający postulaty tych krajów na zbliżającą się Konferencję w Belgradzie. Utrzymujemy kontakt z European Liaison Group skupiającą w Londynie przedstawicieli krajów ujarzmionych.

Utrzymywanie regularnych kontaktów z władzami krajów osiedlenia się emigracji polskiej należy do głównych obowiązków naszych przedstawicieli politycznych w poszczególnych krajach. Obecnie działa 23 placówek w głównych krajach, gdzie przebywają Polacy. Delegaci nasi w poszczególnych krajach prowadzą pracę w trudnych warunkach i bez odpowiednich środków. Praca ich zasługuje na wielkie uznanie. Miałem możliwość osobistego zapoznania się np. z pracą naszego delegata na Kanadę, płk. O. Dunin-Borkowskiego. Cieszy się on wielkim autorytetem i w trudnych warunkach wypełnia swoją rolę wzorowo. Jest przykładem wier-

nej służby Polsce w takiej sytuacji, w jakiej los go umieścił.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych, pod kierownictwem Dr. Zygmunta Zawadowskiego, utrzymuje stałą łączność z naszymi placówkami. W Centrali, Ministerstwo wydaje już od wielu lat następujące przeglądy do użytku placówek i grona osób kierujących różnymi pracami politycznymi: Przegląd prasy niemieckiej w sprawach międzynarodowych, Przegląd prasy krajowej w sprawach międzynarodowych, Przegląd prasy sowieckiej, Przegląd prasy ukraińskiej. Nadzór nad całością sprawuje konsul E. Weese.

Nadal ukazuje się wydawnictwo **Polish Affairs** przeznaczone przede wszystkim dla polityków krajów anglosaskich. Prenumerowane jest także przez różne instytucje naukowe. Redaguje je dr inż. M. Sas-Skowroński.

SPRAWY EMIGRACYJNE

Wybory do Rady Narodowej R.P.

Rząd obecny podjął bardzo trudną sprawę przeprowadzenia wyborów do Rady Narodowej zgodnie z zobowiązaniem ogłoszonym w dokumencie porozumienia z 1972 r. Mimo obaw, akcja wyborcza, której pierwsza część zakończyła się głosowaniem w dniu 20 listopada, dała znakomite rezultaty. Wybory znalazły w terenie gorący odzew. W pracach przygotowawczych uczestniczyło ok. tysiąca ludzi. Do wyborów stanęło ok. 500 kandydatów, ludzi gotowych do prowadzenia działalności politycznej. Głosowało ponad 11.000 ludzi, co jest cyfrą b. wysoką, znacznie wyższą niż przewidywano. Dodać trzeba, że przecież minęło już 32 lata na emigracji. Masa emigracyjna wykazała związanie z działalnością polityczną. Potwierdziła swoją postawę niepodległościową. Emigracja nasza w W. Brytanii uległa dużej dynamizacji.

Sukces wyborów jest przede wszystkim zasługą Głównej Komisji Wyborczej pod przewodnictwem płk. Jana Berka, starego żołnierza mającego piękną kartę z Kampanii Wrześniowej w obronie Modlina. Znakomitą pracę wykonał Obywatelski Komitet Wyborczy pod przewodnictwem gen. B. Duchy. Komitet ten pomagał Głównej Komisji i Komisjom Okręgowym oraz przyczynił się do spopularyzowania wyborów. Rola Komitetu Obywatelskiego, jak zresztą i Komisji Głównej Wyborczej, nie jest jeszcze zakończona. Słowa gorącego uznania należą się Komisjom Okręgowym, na które spadła największa praca, oraz Komisjom Obwódkom wśród naszej emigracji wiele ludzi go-

towych do bezinteresownej pracy nie tylko społecznej ale i politycznej. Trzeba tylko dać im możliwość tej pracy, okazję do służby. Dobrze się stało, że grono osób zajmujących się sprawami politycznymi zostało szeroko otwarte. Druga część akcji wyborczej, Ogólny Zjazd Polaków, w lutym 1978 r., da okazję nie tylko wybrania 30 członków do nowej Rady Narodowej, ale także możliwość szczegółowego przedyskutowania całości zadań stojących w obecnym okresie przed naszą emigracją. Całość akcji wyborczej wymagała ogromnego wysiłku setek ludzi. Nie możemy go zmarnować. Tak, jak przewidywalismy wśród wybranych delegatów na Zjazd znajduje się duża liczba młodych. Jest to rzecz ogromnego znaczenia. Po raz pierwszy do wspólnej debaty politycznej razem z pokoleniem żołnierskim stają młodzi.

Zmiana Statutu Rady Narodowej

Zgodnie z zapowiedzią w exposé z dnia 23 października 1976 r., Rząd przedstawił Radzie projekt zmian Statutu Rady. Projekt przygotowany został przez przewodniczącego Komisji Prawno-Regulaminowej Rady, marsz. B. Podoskiego, który z upoważnienia prezesa Rady Narodowej przeprowadził na ten temat rozmowy i uzgodnił zasady z wszystkimi klubami Rady. Projekt po gruntownej dyskusji w Komisji Prawno-Regulaminowej został uchwalony przez Radę kwalifikowaną większością głosów. Poprawiony Statut przewiduje powołanie Oddziałów Rady Narodowej w krajach mających duże skupiska emigracji politycznej. Organizacja Oddziałów Rady to jedno z ważnych zadań stojących przed nami.

Działalność informacyjna

W warunkach rozproszenia po całym świecie służba informacyjna ma znaczenie kluczowe. Nestety, działalność ta ciągle jest nie wystarczająca. Rząd obecny, tak jak poprzednie, stara się o rozbudowę tej akcji. Organ Rządu, miesięcznik **Rzeszpospolita Polska**, wynosi 1.500 egzemplarzy. Objętość została zwiększona. Koszt druku wynosi przeciętnie £135 za numer. Portoria: £62. Liczba prenumeratorów płatnych: 536. O wydawnictwie **Polish Affairs** oraz o Przeglądach prasowych M.S.Z. była mowa uprzednio.

Podróże, zabrania w ośrodkach

W programie pracy podkreśliliśmy znaczenie kontaktu osobistego, członków Rządu, a więc odwiedzin dalszych ośrodków polskich, oraz wagę spotkań i zebrań w terenie. W wykonaniu tego

programu odwiedziłem w maju i czerwcu roku ub. główne ośrodki polskie w Kanadzie a także kilka ośrodków w Stanach Zjednoczonych.

Sprawozdanie z tej podróży przedstawiłem Radzie uprzednio. Wspomnieć też trzeba o dwóch innych wyjazdach. Generał A. Grudziński, na zaproszenie Komitetów Skarbu Narodowego, odwiedził szereg ośrodków w Stanach we wrześniu, jako przedstawiciel gen. Bohusza-Szyszko, Generalnego Inspektora. Prezes S. Soboniewski, w październiku i listopadzie b.r., odwiedził jako prezes Zarządu Głównego S.P.K. Australię i Nową Zelandię. Wspominam o tych dwóch wyjazdach osobistości spoza składu Rządu, bo działacze nasi w terenie w każdym takim przedstawicielu widzą rzecznika kierownictwa emigracji w Londynie.

Na terenie W. Brytanii członkowie Rządu odwiedzili bardzo wiele ośrodków. Wyjazdy te, które w programie przewidywały z reguły zebrania publiczne, w okresie ostatnich miesięcy wiązały się z przygotowaniem do wyborów. Organizowane były we współpracy z Obywatelskim Komitetem Wyborczym. Dla przykładu podam mój własny kalendarz wyjazdów: sierpień — Manchester i Oxford; październik — Bradford, Huddersfield, Sheffield i Birmingham; listopad — Glasgow, Edinburgh, Kirkcaldy, Leamington Spa.

Wyjazdy te potwierdzają przekonanie, że nastąpiła wyraźna konsolidacja emigracji wokół władz w Londynie, Prezydenta R.P., Rządu i Rady Narodowej. Jak to już uprzednio podkreślałem emigracja niepodległościowa w świecie, zwłaszcza żołnierska, popiera i pragnie podtrzymać władze konstytucyjne jako wyraz suwerenności Polski i jako organ kierujący polską działalnością niepodległościową.

Dywersja reżymowa

Dynamizacja działalności niepodległościowej i jej konsolidacja wokół tradycyjnego 'Polskiego Londynu' pociąga za sobą zwiększenie natężenia walki reżymu z emigracją. Samo przetrwanie emigracji przez tyle lat stanowi dla reżymu nieznośny kolec. W obecnej sytuacji, kiedy w Polsce i w całym bloku wyrósł potężny ruch oporu, Emigracja tym bardziej jest groźna dla reżymów. Jesteśmy więc pod bardzo silnym obstrzałem reżymowej infiltracji. Nie chcę wnikać w szczegóły, powtórzę więc z dawnego oświadczenia Rządu przedłożonego Radzie w dniu 8 października następując stwierdzenie:

'...Emigracja znajduje się od pewnego czasu pod szczególnie silnym

atakami reżymu, który nie żałuje wysiłków i środków aby ją opanować a co najmniej politycznie osłabić. Podsycia spory i szuka narzędzi wśród emigracji. Wykorzystuje zaślepienie i warcholstwo, brak poczucia odpowiedzialności, intrygantwo, megalomanię i tępotę. Reżym jest głównym wrogiem emigracji politycznej.

Natężenie i skuteczność akcji dywersyjnej reżymu jest szczególnie widoczne w ośrodkach oddalonych od Anglii i słabo zorganizowanych. Odpowiedzią naszą winno być wzmoczenie naszej akcji zarówno politycznej jak i społecznej, wzmoczenie łączności między Londynem a terenem i wzmoczenie akcji informacyjnej.

Młode pokolenie

Zjawiskiem zasługującym na podkreślenie i budującym optymizm jest zwiększenie udziału w działalności na rzecz Polski młodego pokolenia urodzonego na emigracji. Mamy przedstawicieli młodego pokolenia w zespole rządowym, mamy obecnie dużą liczbę młodych delegatów z wyboru w obwodach. Wydarzenia w Kraju, poczynania młodzieży w Kraju są tym czynnikiem, który porusza młodzież na emigracji. Ważną rolę odgrywa to tuż. Zrzeszenie Studentów Polskich, pod prezesurą inż. Andrzeja Zakrzewskiego. Ono zorganizowało manifestację w okresie zmian konstytucji, 20-lecie wydarzeń październikowych w r. 1976, manifestację protestacyjną w związku z wizytą Jaroszewicza. Ono zorganizowało kilkudniowy kurs poświęcony sprawom krajowym w kwietniu b.r.; ono wydało wspomniany już zbiór **Dissent in Poland**. Ono stara się o zjednywanie zrozumienia i poparcia dla akcji obrony praw człowieka w krajach Europy Środkowej. Życzymy im wytrwałości i sukcesów na tej drodze.

'Polonia Jutra'

W maju 1978 r. odbędzie się w Toronto Światowa Konferencja organizacji polskich pod nazwą 'Polonia Jutra'. Konferencję organizuje przy wielkim nakładzie pracy i kosztów Kongres Polonii Kanadyjskiej. Nasz stosunek do tej Konferencji i do koncepcji koordynowania działań na rzecz Polski prowadzonych przez polskie organizacje społeczne w świecie jest pozytywny i życzliwy. Nie widzimy w tym projekcie próby stworzenia organu konkurencyjnego w stosunku do polskich konstytucyjnych organów, organu sięgającego po kierownictwo polityczne, chociaż tu i ówdzie mogła myśl

taka się plątać. Widzimy w tej propozycji ważny element, który winien wzmocnić działanie licznych mas polonijnych na rzecz Sprawy Polski. W ciele takim, o ile powstanie, widzimy silne zaplecze dla działalności także i organów politycznych.

SPRAWY OŚWIATY I KULTURY

Na polu Oświaty i Kultury uchodźstwo polskie czyni duże wysiłki w trosce o przyszłość polskich skupisk emigracyjnych, o ich postawę niepodległościową oraz o ich oblicze ideowe i społeczno-kulturalne.

Polskie wyższe uczelnie, instytuty i towarzystwa naukowe rozwijają swoją działalność badawczą i wydawniczą. Polski Uniwersytet na Obczyźnie (P.U.N.O.) poza normalną pracą naukową uruchomił szereg dodatkowych kursów (Studium Pedagogiczne, Seminarium Kultury Polskiej i.in.). Liczne wydawnictwa naukowe i kongresy świadczą o niesłabnącym wysiłku na tym polu. Rośnie liczba młodych polskich naukowców, którzy obejmują katedry i rektoraty na obcych uczelniach i odgrywają coraz znaczącą rolę w życiu naukowym i wolnym świecie. Przybywają również katedry, na których przedmioty polskie są wykładane i studiowane przez Polaków i cudzoziemców.

Zainteresowanie Rządu nauką polską na uchodźstwie płynie z różnych źródeł, lecz przede wszystkim z potrzeby podniesienia poziomu wychowania obywatelskiego, którego siła opiera się na jednostkach wykształconych i świadomych ich roli w walce o niepodległość. Im silniej uwidacznia się tendencja do podejmowania przez emigrację zadań politycznych oraz inicjatyw społeczno-gospodarczych, tym większej wagi nabiera sprawa wykształcenia działaczy i kierowników życia społecznego i politycznego.

Polskie szkoły początkowe i średnie z pożytkiem rozwijają pracę dydaktyczno-wychowawczą. Dziesiątki tysięcy polskiej diatwy i młodzieży w wielu krajach polskiego osiedlenia pobiera naukę polskich przedmiotów. Młodzież polska na uchodźstwie uprawia się w mowie ojczystej, wzbogaca zapas wiedzy o Polsce i jej tysiącletniej kulturze, wzmacnia przywiązanie do kraju ojców i wiąże się z ogólną Sprawą polską.

Na ogólny dorobek pod tym względem składają się patriotyczna postawa dużej liczby polskich rodzin, bezinteresowny trud nauczycieli oraz ofiarna praca niezliczonych zastępów

wychowawców duchowych i świeckich oraz kierowników życia społecznego.

Na rzecz polskości emigracji i jej młodych pokoleń pracują instytucje naukowe, kulturalne i religijne, organizacje społeczne i młodzieżowe ze Związkiem Harcerstwa Polskiego na czele.

Polskie biblioteki, teatry, chóry oraz rozliczne zespoły taneczne rozwijają wielostronną działalność kulturalną i artystyczną. Pomimo trudności gospodarczych rozwija się polski ruch wydawniczy. Liczba polskich pism i periodyków jest imponująca, a wydawnictwa książkowe pod względem tematyki i ogólnego poziomu mogą być naszą dumą. Otwarcie biblioteki Polskiej w dniu 3go maja b.r. w siedzibie P.O.S.K.'u można śmiało uznać za wydarzenie historyczne.

Z ogólnego tła polskich poczynań kulturalno-oświatowych na plan pierwszy wybija się W. Brytania z Londynem jako ogniskiem promieniującym na inne obszary polskiego osiedlenia. W W. Brytanii znalazły swoją siedzibę czołowe instytucje naukowe i kulturalne, firmy wydawnicze i redakcje sporej ilości polskich pism. Tu mieszczą się centrale organizacji społecznych i oświatowych o światowym zasięgu, tu powstał P.O.S.K. Polacy w W. Brytanii zdołali stworzyć dwie szkoły średnie oraz ponad 80 szkół przedmiotów ojczyстых. Ostatni i bynajmniej niemiejszy względ, że w Londynie mieszczą się Polskie Władze, nadaje obszarowi brytyjskiemu rolę przodującą w ogólnym życiu emigracji a zarazem nakłada nań odpowiedzialne zadanie. Dla realizacji postulatów oświatowych na terenie W. Brytanii Rząd zatwierdził z dniem 11go listopada b.r. nowy skład Wydziału Oświaty i Wychowania złożony z doświadczonych pedagogów, który pod kierownictwem Ministra Wyznań Religijnych, Oświaty i Kultury wypracuje postulaty odnośnie celów i metod polskiej akcji oświatowej oraz podejmie programową działalność na tym tak ważnym odcinku działalności emigracyjnej.

SPRAWY FINANSOWE

Sprawozdanie obecne obejmuje częściowo okres budżetowy za rok 1976 i częściowo za rok 1977. Utrudnia to ujęcie go w jedno zestawienie cyfrowe. Szczegóły znajdują się w odpowiednich sprawozdaniach N.I.K. Ogólnie można stwierdzić niewielkie zwiększenie sumy wykonania budżetu, zwiększenie zgodne zresztą z postępowaniem inflacji. Natomiast w ramach poszcze-

gólnych działów budżetu nastąpiło powiększenie wydatków na akcję międzynarodową, a zmniejszenie wydatków personalnych, i tak zresztą bardzo skromnych. Szczególnie oszczędną gospodarkę prowadził Minister Informacji, dr M. Sas-Skowroński. Dużą pozycję w tym roku stanowiło utrzymanie domu na 43 Eaton Place, siedziby Prezydenta i Rządu. Na ten rok przypadł obowiązek odnowienia zewnętrznej budynku, powtarzający się co czwarty rok. Wykonano to dobrze i oszczędnie. Rozpoczęliśmy także przeróbki wewnętrzne tak, aby ten budynek był w przyszłości lepiej wykorzystany. W październiku na czwartym piętrze budynku wybuchł pożar. Przyczyna nieustalona, ale nie ma podejrzeń o umyślność. Ponieważ nieruchomości jest prawidłowo ubezpieczona, koszty naprawy, wysokie, pokryje Towarzystwo Ubezpieczeniowe.

Współpraca ze Skarbem Narodowym układa się dobrze. Wpłaty z Komisji Głównej Skarbu wpływają regularnie. Jak wynika ze sprawozdań Skarbu, trudności, które miały miejsce na jesieni ub.r. zostały wyrównane bez uszczerbku dla głównego celu Skarbu, t.j. dla zbiórki na prace Rządu. Trzeba jednak podkreślić dwa wielkie zadania, jakie Skarb wykonał dodatkowo. Pierwsze z nich to zbiórka na Fundusz Pomocy dla Kraju. Wspomniałem już, że Komisja Główna Skarbu oddała swój aparat do dyspozycji Komitetu Zbiórki. Zaufanie, jakim Skarb cieszy się w społeczeństwie napewno przyczyniło się do sukcesu zbiórki. Drugie zadanie wykonała sieć organizacyjna Skarbu Narodowego na terenie W. Brytanii w związku z akcją wyborczą. Ta sieć stanęła do dyspozycji Komisji wyborczych i oddała wielkie usługi. Mam nadzieję, że z kolei członkowie Komisji wyborczych, a zwłaszcza delegaci na Zjazd, wzmocnią sieć Skarbu Narodowego.

Przedstawiłem Radzie, jaka jest polityka Rządu i jaka działalność w sprawach krajowych, zagranicznych i emigracyjnych. Tę politykę zamierzamy kontynuować. Po wyborach nowa Rada Narodowa wzmocniona i rozszerzona będzie miała okazję ponownej oceny programu pracy Rządu. Wiele stoi przed nami zadań. Zadania te stają się bardziej realne, bliższe i większe. Aby tym zadaniom podołać, trzeba większego wysiłku i większego grona ludzi do pracy. Głównym więc zadaniem jest obecnie szukanie, werbowanie i wiązanie z naszą pracą ludzi przydatnych do Służby Polsce.

Kazimierz Sabbat

DZIEŃ PO DNIU

Pokrótce z Wolverhampton

Zarząd POK (prezes dr F. Solich) na ostatnim zebraniu swej kadencji uchwalił £50 na koszty wyjazdu wybranych delegatów do Londynu na zjazd, celem wyboru członków do Rady Narodowej. Równocześnie na apel ks. kardynała Wojtyły, zarząd uchwalił jednogłośnie £250 na budowę kościoła w Mistrzejowicach na przedmieściu Krakowa.

Wyróżnienie Krysi

Panna Kryśka Rzemieniecka z Aylesbury, absolwentka Uniwersytetu Londyńskiego (polonistka), została zaproszona na nabożeństwo żałobne, do Westminster Abbey, za duszę śp. Lady Churchill. Kryśka mówi:

— Na tak wspaniałą uroczystość dopiero po raz pierwszy zostałam zaproszona. (Co prawda, już byłam na jednej uroczystości, na której trzeba było dygać przed Królową Matką). Kiedy wskazano mi z pompą miejsce, w pierwszej chwili struchlałam. Ale opanowałam się i usiadłam. Po obu stronach zajęli miejsca przedstawiciele rządu i opozycji. Na dziesiątym miejscu siedziała księżna Aleksandra z mężem. Otuchy mi dodał b. premier E. Heath, który od czasu do czasu, uśmiechał się do mnie.

Z wielką przyjemnością skorzystałabym jeszcze raz z takiego zaproszenia.

Zastyszane

... że spowiedzi adwentowej w Scunthorpe słuchali: ks. Tadeusz Skudlarski z Doncaster, oraz ks. A. Makulski z Lincoln. Odnotowano liczny udział wiernych z pobliskich ośrodków.

... że w Lincoln, w klubie SPK, odbyło się nadzwyczajne walne zebranie członków Pol. Stow. Katolickiego, któremu pre-

ks. Jan Piekarski z Londynu odprawił w polskim kościele św. Trójcy uroczyste nabożeństwo dla wiernych wyznania prawosławnego. Organizatorem tych spotkań jest członek POK p. A. Mroczek. Po nabożeństwie uczestnicy spotkali się w sali POK

Polską Macierz Szkolną (prezes zarządu Koła A. Butwiłowski) i prowadzoną przez nią szkołę przedmiotów ojczyźstych (kierowniczka p. J. Solich) spotkał bolesny cios wskutek nagłego zgonu doświadczonego, powszechnie lubianego, zamilowanego w swym zawodzie nauczyciela Tadeusza Piel. W wypełnionym kościele — pomimo dnia pracy — (z poczetem sztandarowym Koła SPK) podczas mszy św. pogrzebowej, koncelebrowanej przez ks. kan. W. Jareckiego i proboszcza ze Staffordu ks. F. Kamińskiego w asyście ks. W. Marmola, śpiewał chór im. Paderewskiego — dyr. A. Wieczorek, przy organach J. Szezechowski.

Na dorocznym walnym zebraniu członków i Klubu POK obecni uchwaliли dwie składki fundatorskie na POSK po £250, co z dwoma poprzednio wpłaconymi składkami stanowi £1.000. Nie trzeba chyba podkreślać, że jest to poważny wkład POK w Wolverhampton dla polskiej instytucji w Londynie.

Dla wygody członków zarząd POK kosztem £875 rozszerzył pokój klubowy, co usunie niewygodę, gdy główna sala jest wynajęta przez inne organizacje lub narodowości.

W Amersham

Pod hasłem „bracia cieszymy

ZŁOTA KSIĘGA EMIGRACJI SKARBU NAR.

Księga ta ustanowiona przez regulaminu Księgi. Główną Komisję Skarbu Narodowego w 1954 r. ma być świadectwem ofiarności polskiej emigracji politycznej na cele niepodległościowe. Zgodnie z postanowieniami Regulaminu Księgi są w niej wpisywane dary na Skarb Narodowy od £10 — wzyw, znakomita jednak większość darów kwotą tę przewyższa.

Do dnia 28 lutego 1978 r. wpisano do tej Księgi 1185 pozycji. Wpis zawiera imię i nazwisko ofiarodawcy, jego adres oraz — na żądanie — intencje złożenia daru. Intencje te mają różny charakter; są to ofiary dla uczczenia pamięci zmarłych, uczczenia zasłużonych działaczy i osób bliskich, dla upamiętnienia czynów na to zasługujących. Wpisuje się również wszelkie inne dary indywidualne, odpowiadające wysokości kwoty postanowieniom

W styczniu i w lutym 1978 r. wpisano 25 pozycji od nr 1160 do 1185. Dary te otrzymano z wielu krajów, a to z Niemiec (7), Kanady (2), Szwecji (1), St. Zjednoczonych (5) i z W. Brytanii (10).

Dary te złożone zostały nie tylko przez indywidualnych ofiarodawców lecz również przez organizacje społeczne, kombatanckie, są również zapisy spadkowe. Pomiędzy wpisami ofiar od organizacji figuruje dar od „Polskiego Koła Transport and General Workers Union — Long Marston“ £100.

Wszystkie dary z wpisem do Złotej Księgi Emigracji są potwierdzone z podziękowaniem przez Główną Komisję Skarbu Narodowego z wyszczególnieniem intencji ofiary oraz złożoną kwotą.

KONKURS WIADOMOŚCI O POLSCE

O WEJŚCIE DO FINALU WALCZA SZKOŁY PMS

DEVONIA I WILLESDEN

Niedziela 12 marca godz. 4

w POSK, 238 King Street, London W6

Polska Macierz Szkolna zaprasza wszystkich.

Wstęp wolny.

7379

Medal Katyński

Szkoły im. J. Korczaka w NRF

Niemiecka szkoła realna w Troisdorfie otrzymała imię wielkiego polskiego pedagoga, przyjaciela dzieci, ofiary barbarzyństwa hitlerowskiego Janusza Korczaka, który razem ze swymi podopiecznymi z warszawskiego getta zginął w komorach gazowych Treblinki.

Szkoła realna w Troisdorfie jest trzecią w NRF, która nosi imię J. Korczaka.

Czytaj i rozpowszechniaj

„W TAJNEJ SŁUŻBIE”

Wszystkich biorących udział w przedpłacie tej książki o pracy polskiego wywiadu w 2 wojnie światowej zapraszam na zebranie w niedzielę 12 marca o godz. 4 w domu Gminy Polskiej Londyn Południe 83 Clapham Common, West Side, SW4

DLA JEJ WRĘCZENIA.

Zebranie obieracze zaszczyci Pan Prezydent RP.

O punktualne przybycie proszę autor.

Dojazd kolejką i autobusami do stacji Clapham South. Bezpośrednie nabycie książki w księgarniach.

W SZWECJI O POŁOŻENIU W POLSCE

W Szwecji poświęcono ostatniemu sporo uwagi sprawom polskim. Wielkie pisma sztokholmskie „Svenska Dagbladet“ i „Dagens Nyheter“ ogłosiły kilka własnych korespondencji z Warszawy. W Wiedniu przedstawiciel pierwszego z tych dzienników, Richard Svartz, m. in. poświęcił wiele uwagi zmianie w ustosunkowaniu się partii do Kościoła, wyciągając jednak, jak się to nieraz zdarza na Zachodzie, zbyt daleko idące wnioski.

„Upsala Nya Tidning“ wprowadził do tego niezbędną korekturę w analitycznym artykule, w którym omawiając ostatnią fazę działalności Komitetu Samopomocy Społecznej — KOR, Ruchu obrony praw człowieka i obywatela oraz Studenckiego Komitetu Solidarności wymieniał wydawane przez te organizacje biuletyny i pisma, jak „Głos“, „Robotnik“, „Opinia“ i inne ukazujące się dzisiaj w kraju, a nie podlegające cenzurze. Autor artykułu, Wiesław Patek omówił następnie w „Sundsvalls Tidningen“ gospodarcze położenie kraju, podkreślając, że mimo rozbudowy przemysłowej oraz wielkich kredytowych zakupów paszy i zboża w państwach zachodnich, przede wszystkim w USA, nadal dają się odczuwać bardzo poważne braki w zaopatrzeniu ludności. Wspominając o ekonomicznych trudnościach w dwóch dalszych

ni oficjalną statystyką wywołania tematyką polską szwedzkiej młodzieży. Do tego było powodzenie jakichś cenach, ustalonych a tatywnie przez Rosję. W naszym znacznie stopniu, niż stateczne wyposażenie technologiczne rolnictwa, powoder naszego rolnictwa, powoder ków w zaopatrzeniu jest t krywany rabunek. W pięc nych szwedzkich dziennikach, kazały się publikacje wspo nego autora na podobne te

Poważnie wzrosło też zainteresowanie tematyką polską szwedzkiej młodzieży. Do tego było powodzenie jakichś cenach, ustalonych a tatywnie przez Rosję. W naszym znacznie stopniu, niż stateczne wyposażenie technologiczne rolnictwa, powoder naszego rolnictwa, powoder ków w zaopatrzeniu jest t krywany rabunek. W pięc nych szwedzkich dziennikach, kazały się publikacje wspo nego autora na podobne te